

Bellpuig

REVISTA QUINZENAL

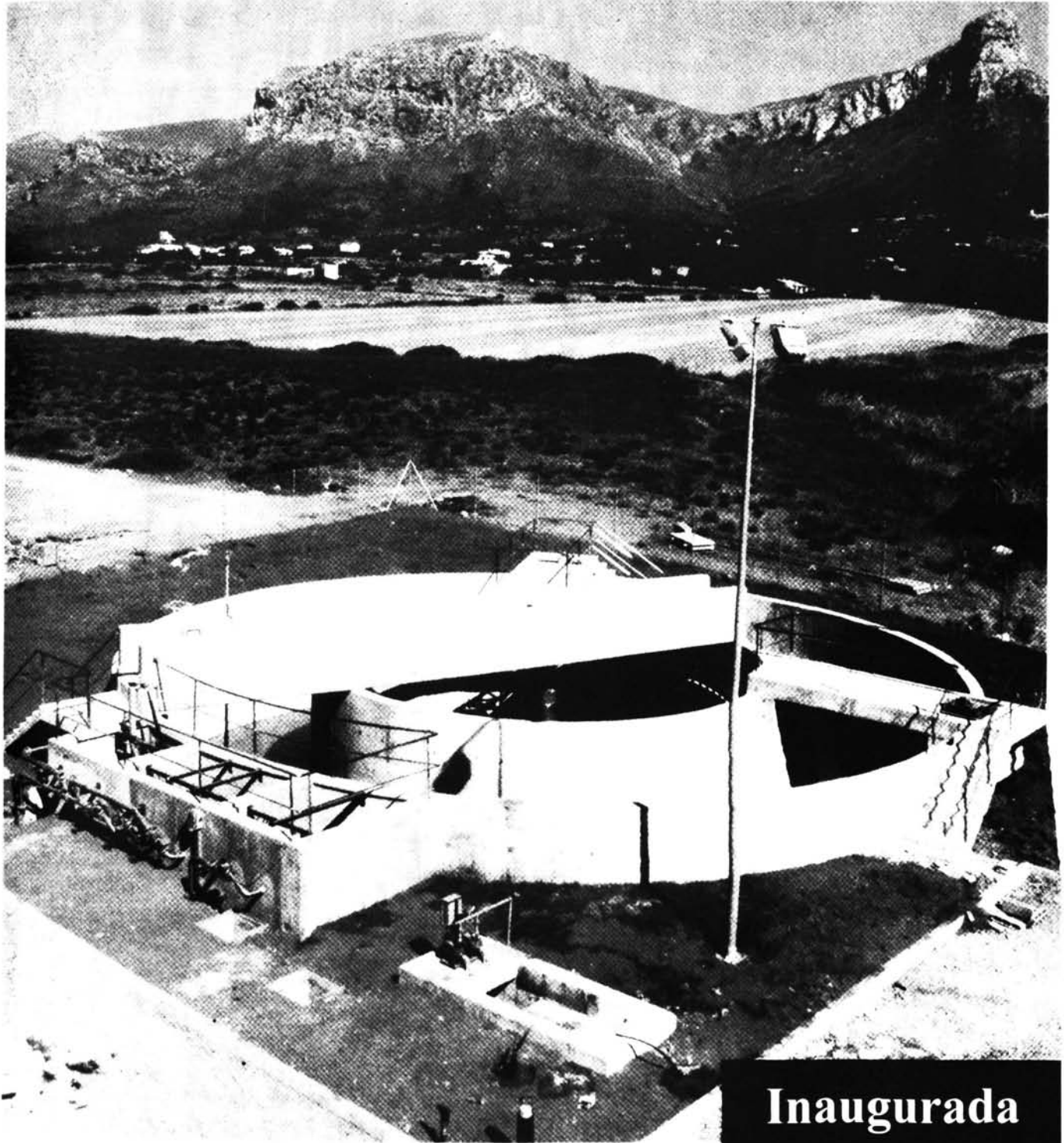
Nº 501 - ANY XXXV

Artà, 9 juliol 1994

(200 pts.)

L'aventura
de Sant Joan
Odissea
en el canal

Entrevista amb
Miquel Pastor, batle d'Artà

**Inaugurada
la depuradora
de la Colònia**

Bellpuig

Revista quinzenal

Num. 501, 9 juliol 1994

Redacció i Administració:

Rafel Blanes, 10 - Artà. Apartat n° 96

Tel. i Fax 83 50 33

(contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969
Imp.: TIRRENA SA (Manacor)

c/ Pintor Gris, 2 tel. 55 52 12

Redacció:

Julen Adrián

Joan Amorós

Guillem Bisqueria

Rafel Carrió

Antoni Esteva

Andreu Genovard

Sebastià Ginard

Jaume Morey

Francesc Munar

Climent Obrador

Rafel Pérez

Monserrat Santandreu

Antònia Vives

Col·laboracions:

Miquel Dalmau

Joan Esteva

Maria Gelabert

Pere Ginard

Bartomeu Jaume

Miquel Mestre

Antoni Muñoz

Antoni Picazo

Jaume Sureda

Bartomeu Tous

Pere Vicens

Administració:

G. Bisqueria. Tf. 83 62 88.

Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats. No garanteix la publicació d'originals no demanats ni es compromet a donar-ne explicacions.

Bellpuig surt dos cops cada mes llevat dels extres de Sant Salvador i de Nadal.

BELLPUIG
ÉS
FER POBLE
subscriuiu-vos-hi

L'aventura de Sant Joan

Travessar el canal de Menorca amb una llanxa ràpida, participar en unes festes tan semblants (i tan distintes, és clar) a les de Sant Antoni, passar dos dies a tota marxa, i tornar amb un vist i no vist, és una aventura amb tots els ingredients per fer-la altament atractiva als ulls de la joventut. Saber que el canal és perillós, que el temps canvia en un tres i no res, que anar-hi amb embarcacions d'aquestes característiques és una temeritat... no són més que els elements que acreixen l'atractiu.

Al jove l'atreu el risc. No tenir por d'allò de què en tenen els adults, els porucs adults, afirmar-se allà on els prudents reculen, és la salsa dels joves. Fregar la vorera del perill ha tengut, té i tindrà una força d'atracció que sempre engrescarà els joves.

Per això és absurd pretendre que els joves deixin de ser joves, és a dir, que estimin, antre d'altres valors, l'aventura per l'aventura, el risc pel risc. Com que són joves, són així.

¿Maduren, però, amb experiències com les que han viscut els artanencs de què parlem a l'informe? Sense dubte. Experiències denses com les s'hi descriuen sacsen les sensibilitats més gopelludes. Per altra part, no hi havia únicament joves temeraris. Un d'ells ho deia ben clarament. És normal que entre dos-cents cotxes que acudeixen a un lloc, n'hi hagi qualcun que tenguí una pana. Això, afegia, és el que va passar a Ciutadella.

Naturalment és discutible el raonament. I és discutible que el grau de risc previsible era excessiu i esdevenia temeritat o inconsciència o, al contrari, entrava dins el marge raonable de l'experiència controlada.

Amb tot, s'han confirmat un cop més aspectes que la vida ensenya continuament i que a vegades costa qualque cosa més que un esglai, per fort que sigui.

Bé ha anat que hagi anat bé.

Na Batlessa

La bellesa del jardí de Na Batlessa és un do que no té preu. Que el poble en disposi és una sort que hauríem de saber apreciar. Per desgràcia no tots els usuaris són conscients del valor del bé del qual es beneficien i l'incivisme sovint s'hi manifesta. Tenir Na Batlessa implica tenir-lo al servei del poble, fins i tot amb el risc del seu mal ús.

A l'altre extrem hi hauria el tancament dels jardins i mantenir-los agradables a la vista des de l'exterior, però vedats al passeig, al trànsit, al fruïment. Com en tantes coses, la mesura adequada entre ús i preservació és difícil de fixar.

La preocupació que manifesta un comunicant nostre és ben legítima: hi ha perill que Na Batlessa arribi a ser destrossada. Però és d'observar que la seva veu parteix de reivindicar un ús racional i respectuós d'un indret extraordinari. I tornam a ser a la dificultat de compaginar-ho tot.

Sembla ser hora que l'Ajuntament adopti mesures encaminades a assegurar el bon ús dels jardins. I sembla que també té en estudi unes mesures que podrien ajudar a aquesta intenció. Els fets demostren que és hora de prendre decisions.

I no hi ha només el perill dels desaprensius que en l'obscuritat fan malbé mobiliari i plantes. El cimal que dilluns passat es va esqueixar d'un dels arbres més alts, és també l'alarma per analitzar l'estat de salut d'uns arbres antics. No és el primer que mostra senyals de decrepitud i la qüestió és saber si l'estat general és o no segur. Pels jardins sota els arbres hi circula molta gent. Just poc abans de l'incident de dilluns passat hi havia nins que jugaven sota els arbres. El fet mateix que encara ara estigui precintada la zona demostra la preocupació per aclarir quin és l'estat de seguretat del jardí.

A Na Batlessa caldrà actuar-hi en més d'un front. Prest.

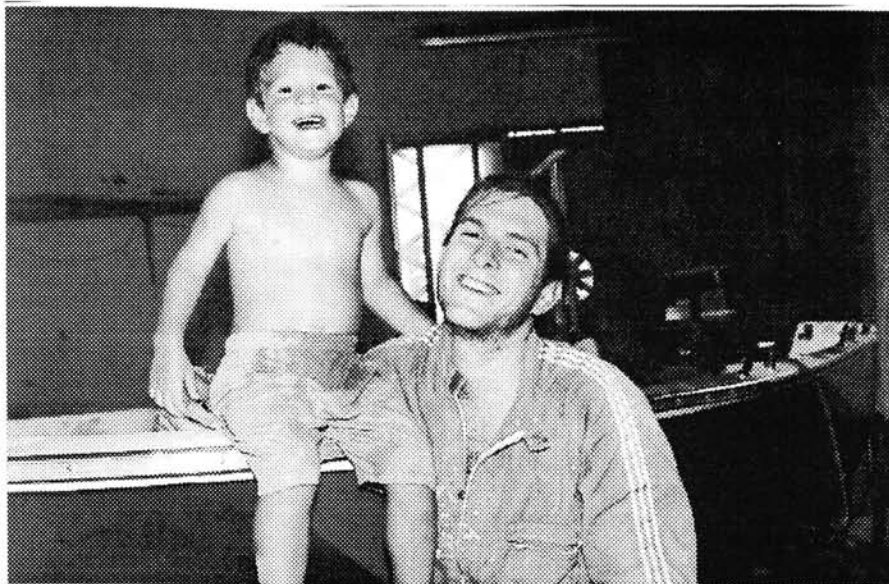
Odissea al canal de Menorca

L'estada a Ciutadella en ocasió de les festes de Sant Joan va estar a punt de provocar distintes tragèdies entre els nombrosos artanencs que s'hi havien desplaçat amb barques que no estaven preparades per fer front a contingències com les que es donaren a la mar el divendres 24 i dissabte 25. Joan Antoni Femenias va estar més de 24 hores a la deriva. Un grup d'artanencs, que havien llogat una llanxa a Porto Colom dugueren sort que un veler els va rescatar i els menà a port. Dues més llanxes amb artanencs va anar a parar al Port de Pollença. Felicitment tots ens ho han pogut contar.

Joan Antoni Femenias

Era la seva sisena travessia del canal de Menorca, i mai no havia tengut problemes. Aquest pic, amb el seu amic Carles A. Garau Vaquer, partiren el dimecres horabaixa cap a Ciutadella amb una llanxa que havia estat de la creu Roja, equipada amb un poper de 60 cavalls, amb dos dipòsits de benzina i una llauna addicional plena de combustible. Amb dues hores es plantaren al moll de Ciutadella, a punt de començar la festa de Sant Joan. Eren moltes les embarcacions que havien sortit, o sortirien l'endemà, de Cala Ratjada i altres ports.

Dissabte 25, a les 06:30 del matí partien de retorn a Cala Ratjada. Ja hi havia boira, però no semblava que hagués de ser tanta com trobarien poc després. Havien partit algunes barques, i més tard ho farien d'altres, entre les quals la del seu germà Jaume. Ells no duïen aparells de navegació, però coneixien el trajecte i no els va fer por. L'oratge era entre xaloc i llevant, no molt fort.

Joan Antoni i el seu nebodet Toni davant la barca de l'aventura.

Tampoc no podien fer tota la via que el motor permetia, però no perdien calada. Quan ja començaven a divisar la costa per entre la boira se n'adonaren que els quedava poc combustible: la raó era una pèrdua per un junt que els havia deixat pràcticament eixuts. Pensaren que era arriscat, amb la boira que s'espesseïa per moments, intentar arribar a costa perquè abans podien quedar-se sense gens. Valia més aturar-se, esperar que passàs qualque altra barca o que la boira s'esvaís.

Amollaren el ferretó, però just just s'aferrava al fons. Cansats com anaven, intentaren dormir un poc per torns. Prest, però, se n'adonaren que anaven a la deriva perquè el ferretó no els sostenia ja que a causa del corrent la corda s'estenia en diagonal i no bastava. No tenien noció d'on eren, perquè la boira els impedia veure res. I així tot el dia. No duïen ni per

beure ni per menjar. Ni disposaven de res més que de dos remes i la mica de combustible.

El seu germà Jaume, que els havia vist partir, sortí de Ciutadella sobre les 08:00. També trobaren boira, però la seva embarcació anava equipada amb instruments i quan arribaren a Cala Rajada s'estranyaren que la llanxa d'en Joan Antoni no hi fos, però no en feren massa cas. Anaren fent visites i sobre les 13:30, veient que la llanxa no hi era, i que la boira continuava, donaren avís a Salvament. Tornaren preparar la barca i, amb una altra, partiren a la recerca. També ho va fer l'embarcació «Cavall Bernat», de salvament. Per ràdio s'avisaren totes les embarcacions que circulaven per canal de Menorca sobre les característiques de l'embarcació perduda. A l'entrada de fosca tothom tornà a port.

NECESITA USTED UN SEGURO?
ECESITA INFORMACIÓN DE LOS SEGUROS QUE HAY EN EL MERCADO?
ECESITA AMPLIAR LOS QUE YA TIENE CONTRATADOS?

**CATALINA
TH. BONNÍN**

PROFESIONAL TITULADO, QUE SIN NINGUN COSTE ADICIONAL, LE OFRECERA ASESORAMIENTO PROFESIONAL GARANTIZADO E IMPARCIAL QUE, SIN ESTAR VINCULADO A NINGUNA COMPAÑIA DE SEGUROS (PARA NO PERDER LA OBJETIVIDAD), LE ACONSEJERA LO QUE ES MEJOR Y MAS ADECUADO PARA USTED.

LE FACILITAMOS ASESORAMIENTO Y PRESUPUESTO SIN COMPROMISO SOBRE CUALQUIER SEGURO

CORREDOR DE SEGUROS INSCRITO EN EL REGISTRO DE LA DERECCION GENERAL DE SEGUROS.

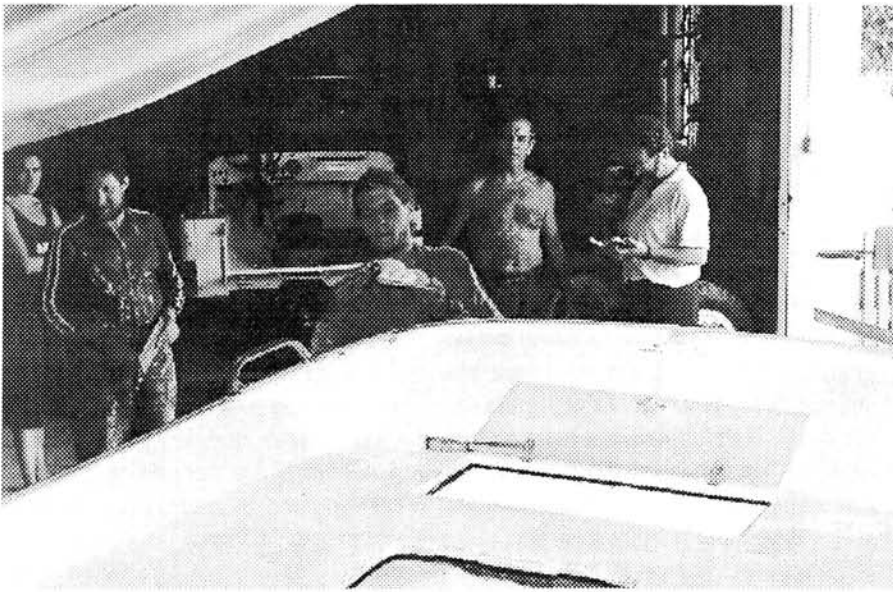
carrer Quatre Cantons, 5 (07570 - Artà) - Tel. 83 60 22 - Fax. 83 60 85

A n'Antoni Figuereta l'avisaren sobre les sis de l'horabaixa i va córrer cap a ca seva. Amb na Maria, la seva esposa, començaren un calvari com mai no havien passat. «Si el véssim a morir no crec que tenguéssim tant de disgust com el que tenguérem. No dormírem, a l'espera de notícies».

Fins devers les 12 de la nit, o més tard, no començà a aclarir-se. Sobre les 04:30 de la matinada, pensen ara que devien ser, divisaren terra, però no sabien si era la península o una de les illes. Posaren el motor en marxa, però aviat acabaren la benzina. Més tard els va semblar veure no molt lluny un petrolier, quan clarejava, però tampoc no hi podien arribar. Intentaren aprofitar els solams de combustible, sense resultat. I començaren

d'aquestes que fan la campanya per les Illes. Els rescataren. Els donaren menjar i beure. Comunicaren a terra que els havien trobat, a la vertical del Cap de Cavalleria, a la punta de Maó.

A n'Antoni Figuereta se li va regirar l'estómac quan va sentir per telèfon que un home que s'identificà com el «patró del Santa Pola». Li pareix que li va demanar si ell era Antonio Femenias i abans que pogués dir que sí ja va sentir en Joan Antoni per l'auricular. «I on putes ets?» li va demanar. «Per Maó» li va respondre. «Però, i què heu fet?» i ja no el va sentir. El seu fill plorava i no es podia aturar ni dir paraula. El patró va haver d'agafar el telèfon un altre cop i li va explicar els detalls. Li va dir que devers les sis els desembarcaren a Ciutadella.

A proa, els caixons que s'han incorporat a la barca

a remar cap a la costa. Aviat se n'adonaren que no avançaven: la barca no tenia calat i el corrent se'ls enduia. No veren ni helicòpters, ni avions de salvament, ni embarcacions.

De bon matí havien sortit quatre barques de bou de Cala Ratjada, i nombroses embarcacions més petites. S'escamparen per cobrir més superfície. Salvament també va tornar enviar el «Cavall Bernat» i mobilitzà el Servei Aeri de Rescat. Continuament es passaven missatges per ràdio a les embarcacions que poguessin circular pel canal.

Sobre les 14:00 hores els naufrags veren prop una barca com a de bou. Li feren senyes, però passava de llarg. De sobte, veren que girava i enfilava cap a ells. Era el «Santa Pola», una gambera d'Alacant,

En Jaume també va saber per ràdio que havien trobat sans i estalvis els dos naufrags, i es va dirigir a Ciutadella. Quan el va veure, conta, no es varen dir res. Ploraren. Sobre les 21:00 hores del diumenge arribaven al moll de Cala Ratjada, on els esperava una gentada que els aplaudí quan desembarcaren. «Pareixia el dia dels Reis», diu na Sebastiana, que des de terra havia coordinat les comunicacions amb les barques que feien la recerca.

Ningú no ha examinat l'embarcació. Ni els ha pres declaració, llevat de les descripcions per al salvament i per confirmar que havien estat recuperats. No saben res d'expedients, ni de factures per les despeses del rescat, ni res.

Vuit dies després, en Joan Antoni encara

no en vol parlar massa. Segons son pare no s'ha recuperat de la impressió.

«Que què pensàrem? De tot. Jo li deia al meu amic, «Què, Carlos, mos morirem, eh?» I quan va fer fosca, «Ja ens podem despedir de tot». Jo no tenia por de la mar, anava moguda, però no tant com això. Pensava que ningú no ens trobaria, inoteniem ni aigües menjar. Un moment, quan veia la costa i que no teníem benzina, em volia tirar a la mar i nedar fins a la vorera, però en Carlos no ho va voler».

Ens ho contà al taller que tenen a ca seva. Ell i el seu germà Jaume feien feina a la barca de la peripècia. Li han instal·lat un compartiment tancat que permetrà dur-hi tot el necessari: instruments, material d'emergència...

A Porto Colom

Bartomeu Galmés, Joan Soler, Mateu Llabrés, Mateu Alzamora, Joan Mascaró, Toni Cursach i Francesc Vicens també visqueren una aventura que per poc no acabà malament. Havien anat a Ciutadella amb una llanxa que havien llogat a Porto Colom. La patronejava un amic seu d'allà. Havien partit a les 11:00 i a l'altura de Cala Ratjada, el motor es va cremar. Aleshores se n'adonaren que no tenien cap motor d'emergència. Ni remes. En canvi duia brúixola, bengales i dos salvavides. I ells era onze. Amollaren dues bengales i ningú no donà senyals d'haver-les vistes.

El motor continuava fent fum, i per davant entrava aigua. La mar es començava a moure i, lentament, els allunyava de la costa. Amb una lona intentaren muntar una vela, però el vent els duia mar endins. El perill era que el motor provocàs un incendi. Entre el mareig i els vòmits a causa del moviment de la llanxa a la deriva, els passatgers esperaven trobar qualche embarcació que els pogués ajudar.

En Sebastià Galmés es va intranquil·litzar sobre les 15:00. En Tolo, el seu fill, els havia dit que arribaria sobre les 13:00 i, si avisa i no pot arribar a l'hora anunciada, sol avisar del retard. Va telefonar a Porto Colom, al llogater de la llanxa, que també estava alarmat. No sabien si havien partit, però l'arribada de Miquel Garau amb el correu (havia fet tard a la sortida de la llanxa) els va confirmar que, tal com havien previst, havien sortit a les 11:00.

Sobre les 19:00 hores contactà amb altres pares i poc a poc l'alarma es va estendre. Estaven en contacte continuat

amb Porto Colom, que tampoc no sabien què havia passat. En un d'aquests contactes sentiren que per ràdio es passava l'avis que un veler havia recuperat una llanxa i la remolcava cap a Porto Cristo. Poc després confirmaven el rescat.

En Sebastià i en Jaume Cursach varen agafar els cotxes i partiren cap a Porto Cristo. Quan arribaven veren el veler que remolcava l'embarcació que enfilava l'entrada a Porto Cristo. A les 20:00 desembarcaven. Marejats i capolats, però contents per arribar a terra. N'hi hagué que, com fa el papa, besaren el trespol.

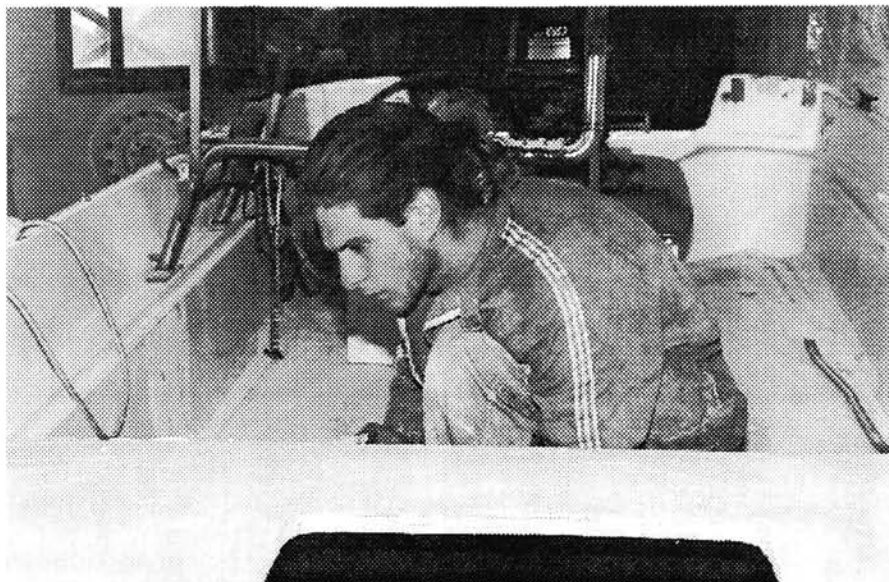
A Formentor

Pere Moll Amorós també anà a Ciutadella, amb Pere Riera i altres amics. Duïen dues llanxes, equipades. Tornaren més prest que els anteriors ja que partiren devers les 21:00 hores del divendres 24, quan encara hi havia festa al Pla. Havien pensat de partir el dissabte matí, però el temps els va aconsellar de partir abans. Feia ventet, però en contra del que és habitual, a l'entrada de fosca no es va calmar, com esperaven, sinó que fins i tot va reprendre. La boira que hi havia encara era poca.

Poc després de la partida ja veren que el mal temps engreixava: més mar, més boira. Tenien el temps de costat i això els feia anar més poc a poc. Per evitar els cops s'escoraven una mica cap a la dreta, però sense perdre la referència del sol ni la del cap d'Artrutx. També divisaven, encara que dèbilment, les muntanyes de Cala Rajada i Artà. Però, a mesura que es desviaven, perdien visibilitat i arribà un moment que quedaren absolutament a les cegues.

Aquí es començaren a posar nerviosos perquè veïen que la mar els desviava i no sabien cap a on. Això durà prop de mitja hora, fins que divisaren les llumades d'un far i l'enfilaren. Així com s'hi atracaven més bé el veïen i aviat observaren claror a l'esquerra. Això els va fer sospitar si serien prop de Formentor, perquè a la dreta del far no veïen cap claror. Aviat confirmaren les sospites. Respostaren combustible dels bidons de reserva i, contra un fort estopeig, arribaren al port de Pollença. Eren prop de les 12 de la nit. Havien emprat el doble de temps del previst.

Al moll veren que arribaven amb pana i els demanaren on tenien el iot. Quan digueren que no hi havia iot, sinó que navegaven amb aquelles llanxes, el vigilant no s'ho creia. Però quan es pegà

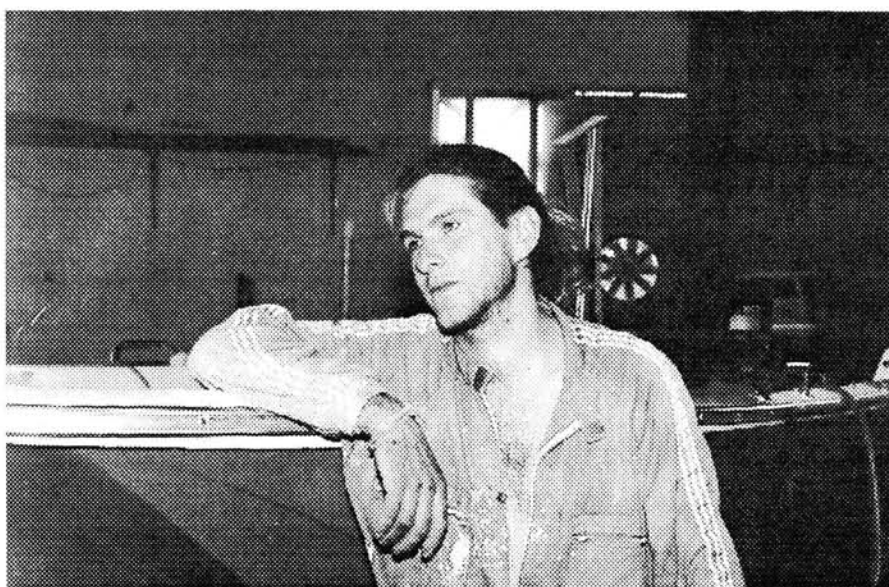

Treballant per acabar la reparació de la barca

tocs pel cap va ser quan li digueren que venien de Ciutadella i que el seu destí era Cala Rajada.

Agafaren un taxi, des del qual tele-

fonaren a cases, perquè les dones, avisades de la sortida de Ciutadella, començaven a estar nervioses. Felïçment no havia passat cap denou irreparable.

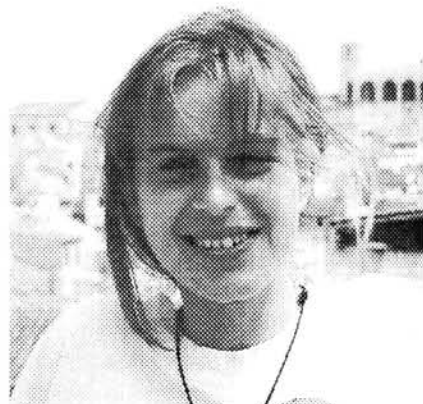
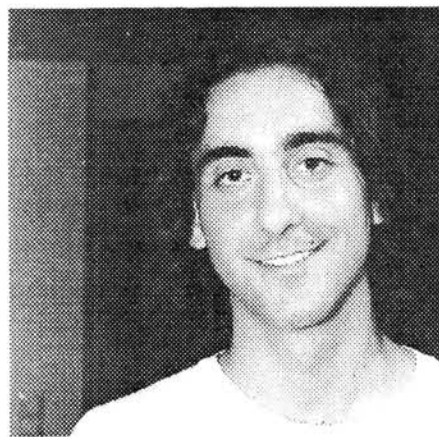

"Jo li deia al meu amic Què, Carlos, mos morirem, eh?"

Campanya de
Normalització Lingüística

Quin balanç faries del teu curs a Barcelona?

Antònia Maria Canet Genovard

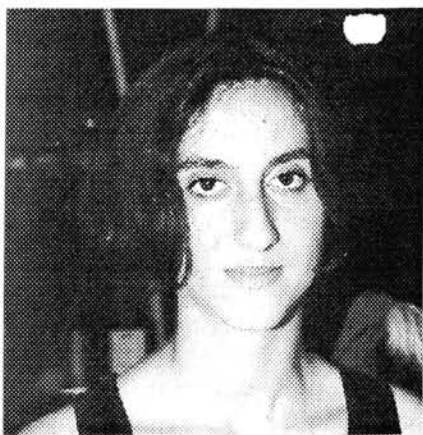
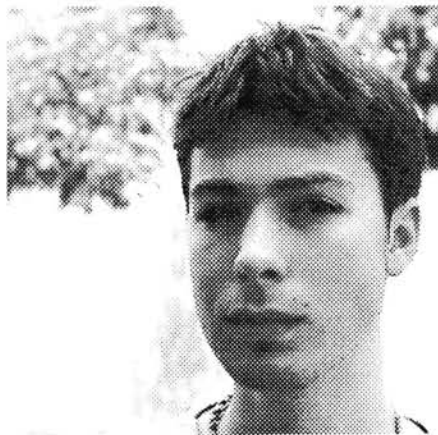
Ha estat un curs que m'ha passat volant, em pensava que seria més difícil acostumar-me a un nou ambient, però una vegada superat el període inicial m'hi he adaptada bastant bé, sobretot perquè he viscut amb gent que ja m'era coneguda. El que sí m'ha costat més han estat els estudis, especialment les assignatures de dibuix tècnic i de càlcul, he trobat que no tenia base suficient. Em convendrà aquest estiu fer una mica el cap viu si vull aprovar pel setembre les matèries que m'han quedat pendents. Sempre m'havia agradat fer arquitectura, però és una tasca un poc feixuga, per això em vaig decidir per arquitectura tècnica que sols dura tres anys.

Pere Ginard Cursach

Quan comences vas un poc despistat, però et fa il·lusió això de començar una vida independent de ca teva. No ho he trobat massa complicats. Bona part de les assignatures són pràctiques i això és realment la cosa que et mou, perquè et fa il·lusió punyir i experimentar en coses noves. Del pis pagàvem 75.000 ptes, molt ben situat, però que no reunia les condicions de llum que desitjàvem, per això ens mudarem a un altre més adequat a les nostres necessitats. Durant l'estiu he muntat a ca nostra un mica d'estudi per tal d'experimentar tècniques de dibuix abstracte.

Antònia Flaquer Massanet

Tothom m'ho havia dit que les matemàtiques eren dificultoses, però fins que no ho toques amb el nas... Estic pendent d'un parell de notes. Fins ara era suficient el que estudiava, però a la universitat es tracta de esforçar-te més. Els meus estudis s'han incorporat al nou pla, ara t'ho jugues tot a una carta, no es fan exàmens parcials i els programes són molt més carregats que no ho eren abans. Aquest estiu?... les festes d'Artà i res més, no puc pensar en vacances, el dia 27 d'agost ja començaré les recuperacions.

Miquel Garau Genovard

Pels resultats que tenc ara el curs m'haurà anat bé. A primer de Belles Arts, no hi ha possibilitat de cap especialització, serà a partir de l'any que ve quan ja et defineixes per una o altra tendència, supòs que decidiré per una línia entre figurativa i abstracta. Durant l'estiu continuu amb la feina de fusteria que ja feia els anys passats, entre la beca i els meus estalvis pràcticament em pag els estudis, així i tot sempre trobo un poc de temps per experimentar noves tècniques de pintura sense que en cap moment em suposi una obligació.

Maria J. Cabrer Flaquer

A primer de filologia anglesa no es fa anglès, és a partir de segon quan es comença l'idioma d'una manera molt intensa, per això anava a classe a l'Escola d'Idiomes, que depèn de la mateixa Facultat. El curs m'ha anat bé, es tracta de fer una feina constant i donar una bona empenta els darrers mesos. Entre setmana no sortim de casa, sols ho feim els divendres o els dissabtes sense sortir de Barcelona mateix. El pis ens resulta un poc car, però no tenguérem massa per triar, entre proves inicials, matrícula, coes i burocràcia el vàrem llogar un poc precipitadament.

Joana A. Massanet Forteza

Sempre m'havia anat molt bé l'anglès i a més m'agradava, per això em vaig decidir. Encara estic pendent d'una nota, però som optimista perquè és una assignatura que quasi tothom aprova. Considero que ha estat una experiència molt positiva, sobretot perquè coneixes ambients diferents i t'acostumes a una nova forma de vida. Estic convençuda que he encertat els estudis i sense exagerar crec que tenia prou base per envestir-los. El pis és un poc car, per això l'any que ve el compartirem amb una companya més per tal que ens resulti un poc més econòmic.

VI FESTIVAL MÚSICA CLÀSSICA ANTONI LLITERAS ARTÀ 1994

Programació:

17 de juliol, diumenge:

JOVE ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BALEARS

22 h. Església Parroquial

22 de juliol, divendres:

JEAN PIERRE RAMPAL (flauta)

CLAUDI ARIMANY (flauta)

DANIEL ROI (piano)

22 h. Església PP.FF

Concert no gratuït

31 de juliol, diumenge:

QUARTET BRODSKY & Walter Seyfarth (clarinet)

22 h. Claustre PP.FF

7 d'agost, diumenge:

CAMERATA SA NOSTRA

22 h. Claustre PP.FF

13 d'agost, dissabte:

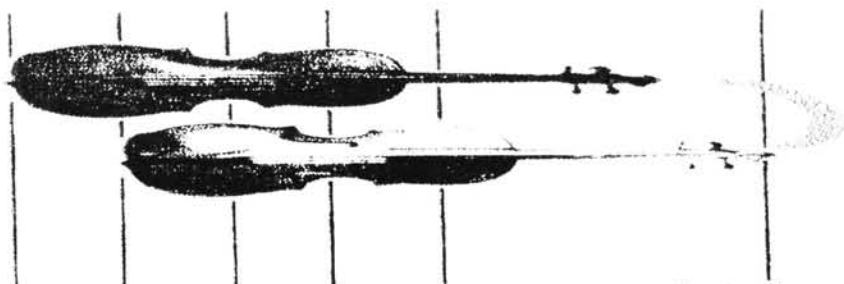
AL AYRE ESPAÑOL (grup de música barroca)

Concert monogràfic dedicat a ANTONI LLITERAS
(1673-1747)

Primera audició a Mallorca

22 h. Claustre PP.FF

Concert no gratuït

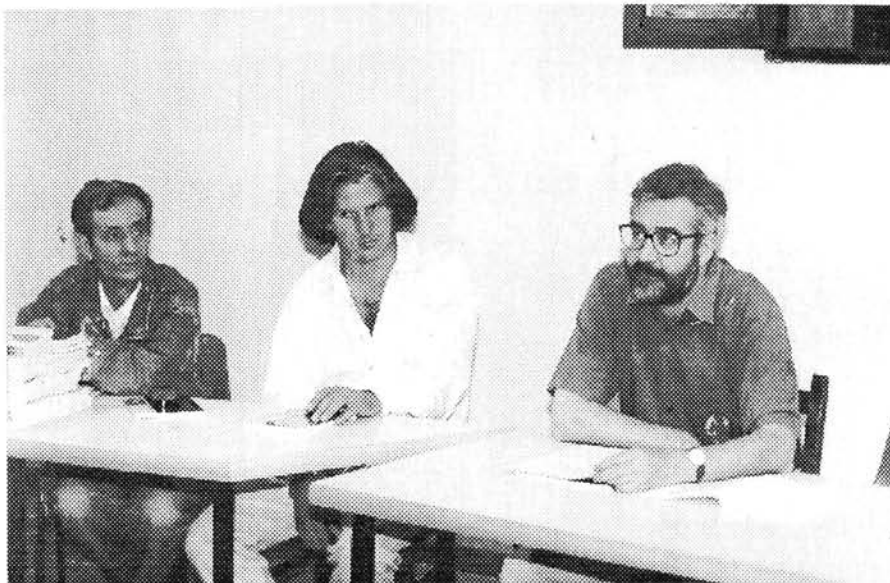

Robatori a Can Torres

El dimarts dia 28 de juny, sobre les set de l'horabaixa, es va cometre un robatori a la joieria de Can Torres. Mentre els tres dependents atenien altres clients, un grup de persones entraren a la tenda. Un d'ells demanava informacions als dependents, que ja estaven ocupats, mentre que altres, aprofitant la feina de distracció que feia el primer, s'acostaren a la caixa forta i s'apoderaren d'un bolic amb joies. Quan el personal de l'establiment se'n donaren del robatori, els delinqüents ja s'havien escapat.

Nos s'ha pogut determinar amb exactitud el valor de les joies robades, però es calcula que poden valer sobre 500.000 pts.

«Teatre de la Revolta»

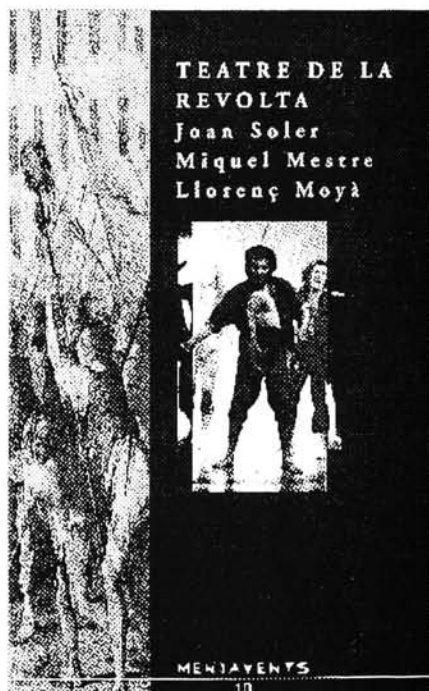
D'esquerra a dreta, Joan Soler, Miquel Mestre i Damià Pons.

Acampades d'estiu

Com cada any en aquestes dates, els col·legis d'educació primària solen organitzar les ja tradicionals acampades d'estiu prop de la vorera de mar. El col·legi Sant Salvador fins avui mateix ha tengut nins i nines d'acampada, concretament a Sa Duaia. Es tracta de 56 alumnes de cicle inicial que de dilluns passat han pogut enganar la calor davall les ombres del pinaró de damunt Cala Mitjana. Amb sis dies en què els jocs d'esplai pel pinar i a la platja han tengut com a tema la novel·la d'aventures -tema ja treballat en la passada setmana del llibre i que tengué molta d'acceptació- han pogut esplaïar-se d'allò més participant en jocs de pirates, naufragis i descobertes de tresors.

De la mateixa manera, la setmana passada, vint alumnes de segon cicle del mateix col·legi gaudiren de sis dies d'acampada amb base al mateix lloc, només que cada dia es desplaçaven amb mountain-bike a un lloc o altre per experimentar esports d'aventura com ara el rappel, cavalcar a cavall, etc. Tota una experiència que, amb paraules seves, els agradaria repetir i practicar més sovint. En definitiva, activitats diverses i refrescants per esquivar una calor sufocant que l'entreteniment feia una mica més suportable.

Aquest és el nom del llibre que divendres dia 24 va ser presentat a Na Batlessa per Damià Dons, catedràtic de Llengua i Literatura Catalanes, amb l'assistència de Joan Soler i Miquel Mestre, dos dels autors que tenen una obra al llibre. Editat per Documenta Balear Edicions, a la col·lecció Menjaments, inclou les obres «Els comoguts», de Joan Soler, «Anomenat lo Tort», de Miquel Mestre Genovard, i «Joanot Colom», de Llorenç Moyà. El volum s'obri amb un pròleg d'Antoni Nadal, també present a l'acte de Na Batlessa, que situa les obres publicades dins tot un corrent de teatre de tema històric. «Els comoguts» i «Anomenat lo Tort» tracten de la revolta dels forans a Mallorca, en el segle XV, mentre que «Joanot Colom» tracta d'una de les figures cabdals de les Germanies, a principis del segle XVI.

Eleccions 12-J

Res no s'ha derivat del fet que a la taula de le Colònia, a les passades eleccions del 12 de juny, s'hi depositàs un vot per correu que no complia tots els requisits. A hores d'ara no s'ha formalitzat seriosament cap impugnació i, en conseqüència, com ja apuntàvem en la nostra informació anterior, els resultats provisionals es convertiran en definitius.

Cimal esqueixat

El passat divendres dia 1 de juliol, sobre les 20:45 hores, un cimal d'un dels arbres més alts de Na Batlessa es va esqueixar i caigué a terra.

No hi hagué desgràcies ni personals ni tampoc materials ja que va ser un arbre de l'interior, però fins feia poc hi havia hagut gent que hi passejava.

La policia local va acordonar tot d'una el lloc en evitació d'un possible perill semblant.

Sembla que els arbres de Na Batlessa estan malalts. REcordem que no fa molt ja es va produir la caiguda d'un arbre que fins i tot va causar danys a cotxes aparcats a prop.

El cimal que es va amollar d'un dels arbres més alts de Na Batlessa

Inauguració

Els passat dia 1 de juliol es va inaugurar una tenda al carrer d'Antoni Blanes 20, dedicada a la venda d'objectes de regal, menatge de cuina i articles de festa i broma.

Aquest establiment, segons ens han informat, ja estava obert al carrer de Pep Not, vora el Bar Es Caragol, prop de

l'Institut i es deia TENDA 100 PTAS. Ara es diu «BON PREU».

Aquests títols ja permeten pensar que es tracta d'un d'aquests comerços que s'han posat ara de moda i que tenen una variació gran d'articles tots a un preu únic, 100 pessetes en aquest cas.

Llibre de poemes

Per ahir divendres, a la sala d'actes de la Residència, havia de tenir lloc la presentació del llibre de poemes «L'instants transparent», obra de l'autor llorencí Lluís Massanet, del qual ja informàrem en l'edició passada. La presentació del poemari havia de córrer a càrrec de l'escriptor manacorí Miquel Angel Riera.

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES

DESMONTES

ASFALTOS

AGLOMERADO

EXCAVACIONES

PLANTA DE AGLOMERADO

CANtera DE ÁRIDOS PROPIA

ALQUILER MÁQUINAS

DELEGACIÓN EN CALA RAJADA:
Vía Mallorca, s/n - Tel. 56 37 48

BOMBA HORMIGONAR PROPIA

HORMIGÓN PREPARADO

CONTROL CALIDAD

LABORATORIO

Hormigones

FARRUTX, S.A.

C.I.F. A - 07 254188

PLANTA: Ctera. Artà - Alcúdia, km 4
tel. 83 56 88 Fax: 56 52 67

VINE A FIRMAR!

**Iniciatives
Legislatives
Populars
ILPs**

Almanco tres iniciatives legislatives populars, més conegudes per les sigles ILP, han estat recollint firmes en Artà durant el més de juny:

Bona suport a la
iniciativa Legislativa Popular
per prohibir la incineració de residus

-Per la prohibició de la incineració dels residus sòlids a Balears (contra la incineradora de Son Reus i a favor del reciclatge dels fems). Promoguda per una àmplia plataforma d'organitzacions, sindicats i partits, ha recollit 25.000 firmes a la Comunitat Autònoma i unes 300 a Artà. Es presenta al parlament autònom aquest mes.

AUTOS MORA, C.B. SERVEI OFICIAL OPEL-GM NOVA DIRECCIÓ

També vehicles d'ocasió

**Recanvis i accessoris originals en oferta
del 15 de març al 15 de juny 1994 en :**

manteniment, seguretat, refrigeració i electricitat.

Avinguda Costa i Llobera, 55. Artà. Tel. 83 53 16

PROPOSICION DE LLEY MARCO
REGULADORA DE
LA FINANCIACION
DEL SISTEMA EDUCATIVO

- Per una llei de finançament del sistema educatiu, promoguda pel sindicat d'ensenyament de CC.OO. i per presentar-la al Congrés, tot l'estat va recollint unes 485.000, al poble 130. El plaç acaba el mes de setembre.

0,7%

- En favor de destinar el 0,7% dels Pressuposts de l'Estat a projectes de solidaritat amb el tercer món, per presentar-la també al Congrés dels Diputats. Ha recollit unes 60 firmes, i en desconeixem el termini de tancament.

Les ILPs consisteixen són possibles perquè un determinat nombre d'electors poden presentar una proposta de llei al parlament espanyol o autònom -un mínim de 10.000 electors si es tracta del parlament autònom i 500.000 si és a l'espanyol (art. 87.3 de la Constitució)- i així presentar-la a tramitació parlamentària sense dependre de cap partit polític. Els promotors de les ILP tenen un termini de tres mesos per recollir les firmes d'adhesió, que després són revisades exhaustivament.

Una vegada lliurada la ILP al Parlament, aquest la pot aprovar o no, però almanco l'ha de discutir (a no ser que el govern imposi el seu vet). Una via similar a aquesta es podrà utilitzar també dins l'àmbit municipal, i si l'equip de govern -quan presentà el seu programa perenguany, va dir que ho faria en aquest estiu- aprova un reglament de participació ciutadana similar al que fa un any demanaren 14 entitats i associacions artanenques.

C/. CIUTAT, 2 - ARTA Tel. 83 60 88
FOTO TORRES

PROMOCIÓ ESTIU

Amb un revelat de 24 o 36 fotos més la compra d'un pack de dos rodets...

UNA CAMISETA O UN SUPERBALL GRATIS!!

Els Guanyadors dels deu balons de reglament són:

Toni Ferriol
Marta Llabata
Lidia Granados
Xavier Ginard
Tomeu Ferragut
Miquel Genovart
Miriam Téllez
Antonia Ríos
Alborada Lázaro
Bàrbara Alçina

CENTRE FUJI

El passat dia 4 de juliol va morir la germana de la Caritat Sor Magdalena del Cor de Maria, Oliver Roig, víctima d'una cruel malaltia que en poques setmanes va accelerar la seva mort, maldament la seva dolencia ja li venia d'enrere.

Sor Magdalena va néixer a Sencelles el 25 de juny de 1926 (tenia per tant 68 anys), i va ser batiada el dia 28 del mateix mes i confirmada el 3 d'octubre de 1930.

Als 17 anys, concretament el 7 de març de 1944, va ingressar a la Congregació de les Germanes de la Caritat, i professà temporalment el setembre de 1945. Al setembre de 1948 va fer els vots perpetus.

L'any 1952 va treure el títol de mestra de maternals i pàrvuls. Al 1969 tragué el títol de Comptabilitat. El 1974 el de Corte i Confecció i el 1977 el títol d'Auxiliar de Clínica.

El seu primer destí va ser a Lluçmajor, on treballava a l'ensenyança primària. Després a Sant Rafel (Palma), La Vileta i després a Vilafranca, on hi va estar durant 8 anys dedicada a l'Ensenyança Primària. Llavors fou traslladada a Paiporta (València), i d'aquí prengué el vol cap de Santa Cruz (Bolívia). Després de 5 anys va tornar a Mallorca, a La Soletat i altra volta a Bolívia després d'un any. Vengué de les missions a va anar a Sòller, després a Sisante (Cuenca) i altre volta a un poble molt conegut seu: Vilafranca, on només hi va estar dos anys, encarregada del

taller de brodar. Passà a la Casa de Família a Palma, llavors a Caravaca (Múrcia), Esporles, Establiments, altra volta al Perú des de l'any 1984 al 1987, en que va ser destinada a Artà.

Un «currículum» vertaderament mogudet, el de Sor Magdalena. Tota la seva vida de monja disposada a anar on l'enviassin.

I que podem dir nosaltres els artanencs, de l'activitat desenvolupada dins el poble d'Artà per Sor Magdalena? Pens que només podem contar alabances. Es cuidava de l'administració del col·legi de Sant Salvador, ensenyava, feia d'assistència social. Totes elles feines de gran responsabilitat. Però la feina més positiva va ser la del seguiment de la pastoral de la Parròquia. Una feina que pot ser manco vista però molt reconfortant. Catequesis d'infants, al cor de la Parròquia, llegir lectures, donar la comunió. Era membre actiu del Consell Parroquial. Formava part d'un grup de Revisió de Vida d'Adults. Donava una mà quan era necessari a la Residència. Però on crec que més entregada va estar Sor Magdalena va ser a les Comunes de Joves on tenia el ple convenciment de que ells eren i són el futur de la Comunitat Cristiana d'Artà.

Sor Magdalena, per tant, tenia una gran disponibilitat de feina i que la desenvolupava a distintes tasques de l'Església. Podem dir sense temor a equivocar-nos que, Sor Magdalena, ha estat la darrera peça que quedava dels qui fa uns anys varen començar a Artà la valenta tasca evangelitzadora de fer un vertader camí cristià cap a «XAUXA».

Set anys de la vida de Sor Magdalena a Artà, seran

difícils d'oblidar. A més han estat els seus darrers set anys que ha estat dins una comunitat, en aquest cas la nostra.

Els que d'una forma o altre hem tengut la sort de tractar amb profunditat Sor Magdalena, segur que l'enyorança serà llarga. El seu caràcter senzill i amable, obert per a tothom, són qualitats que gaudia i compartia. El poble d'Artà a la missa funeral al qual va assistir massivament, va demostrar que sentia de veres la seva pèrdua. Molta gent l'encomanà a Déu i plora la seva absència. Segur que ara és ella la qui prega per tots nosaltres.

Des d'aquestes retxes, vagi el nostre condol a tota la seva família i a les seves germanes de la Caritat, sobretot a les d'Artà.

Al Cel la vegem.

G. Bisqueria.

CONSULTORI MÈDIC

Clínic Artà

**MEDICINA GENERAL
REUMATOLOGIA
CIRURGIA
DIETÈTICA
REVISIONS MÈDIQUES GENERALS (cheques)
GINECOLOGIA
PEDIATRIA
CERTIFICATS carnets d'armes
i de conduir**

**c/ Clutat, 39 - tel. 83 62 37
07570 - Artà**

A tot gas

Pere Obrador Mesquida i Maria Margarida Gayà arribaren a Artà devers l'any 1852. Venien de Felanitx i ell amb l'encàrrec de construir la sagristia i la casa rectoral del poble. Als pocs mesos d'estar a Artà na Maria va tenir el fill que esperava. Li van dir, com tocava, Pere: les arrels estaven tirades. Seixanta anys després va néixer el seu nét al carrer Son Servera número 49, «un nin que no era mirador», segons paraules de sa padrina Serra. I li van dir, és clar, Pere, l'amo en Pere Claret.

Aquell nin va perdre sa mare quan tenia quatre anys per culpa d'una malaltia que ja no existeix: la tisi. Un any després servia missa com a escolanet donant ell totes les respostes en llatí (llavors només contestava l'escolanet). Va anar a escola a ca'n Morey, a ca'n Pere Garau, a l'Escola Nacional d'Andreu Ferrer (Sacristà) i a l'escola graduada. Però ben prest ho va haver de deixar per començar a fer feina de selleter al taller de son pare. Amb mestre Ferrer, director de la banda d'Artà, va aprendre música i hi tocà el clarinet, el fliscorn, el bombardí, el baix, el saxofó alt i el tenor i en va ser el director durant un temps.

En Pere va fer 17 anys i s'embarcà cap a Amèrica. El vaixell partia des de Barcelona on va coincidir amb l'Exposició Universal de l'any 29: les fonts de Montjuïc l'embadaliren. Després de devuit dies de travessia va arribar a Santo Domingo on va fer feina de dependent de les 6 del matí fins a les 10 de la nit, sense interrupcions, a una de les tendes d'un català que havia fet fortuna. Però en Claret arribà a Amèrica en mal any: havia començat la crisi del 29. Va tornar a Artà l'any 1932. En aquells 4 anys va presenciar dos assassinats; va aprendre anglès i a jugar a baseball; va viure la revolució del general Trujillo i el cicló Zenon; va nedar envoltat de taurons; el van convidar a vetlar un mort on un home ballà amb l'esperit de la morta i a presenciar l'exorcisme d'un nin. La fortuna: un rellotge de polsera, unes sabates, una bicicleta i poc

més de 300 pessetes.

Retrobà la seva pandilla: Pau Gurries, Toni Seu, Joan Calafato, Toni Comuna, Toni Baster, Toni Morey, Joan Mangol, Jeroni Cantes i en Rebassó, protagonistes d'una cançó escrita per Joan Pastor que se cantà durant anys als talls de collidors d'oliva amb la música del tango «Noche de Reyes». Tornà a fer feina i a fabricar articles com ara balons de futbol que marcava amb les seves inicials (POG) i que arribaren a ser molt coneguts a diversos pobles de l'illa on aquest esport començava a agafar força i del qual en va ser un gran entusiasta.

En els jocs de matances de ca'n Joan Ferriol, aquell mateix any, va conèixer n'Antònia Servera, «d'es molí d'en Leu», i se'n va enamorar. Va demanar entrada i l'any 34 es van casar. L'any 35 van tenir el primer fill: el quart Pere Obrador que naixia a Artà, però no el darrer ni prop fer-s'hi. L'any 36 els nacionals es van fer Mallorca seva i el cridaren a files. Poc després nasqué el segon fill, n'Antoni. El tercer, en Joan, va arribar a finals de la Guerra Civil. En Pere es llicencià i amb el 39 la Segona Guerra Mundial dugué la fam i un any després el quart fill, en Miquel. N'Antònia, la

cinquena, arribà al 42 i na Joana un any més tard. Ja eren sis, però encara havien de ser més ja que l'any 47 arribà al món en Climent, l'any 51 na Maria i a l'any 55 en Xisco (l'únic al que batiaren segons el santoral ja que els noms de la família s'havien exhaurit).

I entre fill i fill també nasqué la «Tapiceria Obrador» l'any 53. I aquell mateix any va començar a jugar una quiniela setmanal amb la sort d'aconseguir un 13 i un premi que els permeté canviar de casa i col·locar aquella gernació d'infants. Tot i això, els anys 50 van ser desastrosos per al negoci.

I arribaren els seixanta, i amb ells el boom turístic que els donà la possibilitat, com a molts mallorquins, d'anar una miqueta menys afeigats. Els fills es començaren a casar i arribaren els primers néts, i al primer se n'hi afegí un altre i un altre i un altre fins arribar a ser 18 (21, si hi afegim els tres que ens abandonaren i 24 amb els tres renéts).

L'any 84 en Pere i n'Antònia celebraren les noces d'or: la música la posà la banda municipal; l'espectacle, Artà Balla i Canta i la festa, una vegada més, tot el poble d'Artà que fou convidat al refresc. Aquella parella encara havia de conviure 9 anys més compartint la felicitat que dóna veure una família tan nombrosa unida pel bo i pel dolent.

En Pere Claret visqué tot això i moltes coses més en tan sols 81 anys. Enhorabona, records a «sa padrina» i gràcies per donar-nos tanta vida. Ha estat un plaer, l'amo en Pere.

(Una pneumònia que quasi l'apartà d'aquest món abans d'hora l'impulsà a escriure les seves memòries d'on surt tot aquest cabdal d'informació. Amb això li agafà el gust a escriure i fins i tot va col·laborar tot sovint a Bellpuig. Els darrers anys en va ser un fidel lector i els seus ulls se varen cloure el mateix dia que arribà a les seves mans el número 500.)

Miquel Piris Obrador

JOYERIA

VIKY

RELOJERIA - PLATERIA

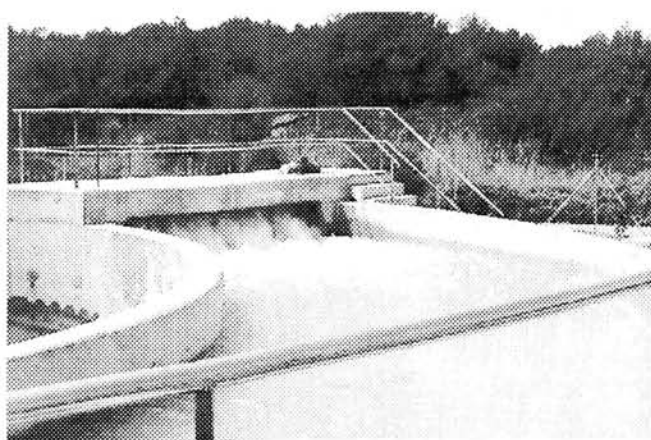
Fabricación Propia

Carrer de Ciutat, 16
Teléfono 56 22 63
ARTA (Mallorca)

Inaugurada la depuradora

Dins el marc dels actes programats amb motiu de les festes patronals tengué lloc

el passat dia 2 de juliol la inauguració de la planta depuradora.

Hi assistiren entre altres, el Director General del Medi Ambient, el Gerent del IBASAN (Institut Balear de Sanejament) el Batle d'Artà Miquel Pastor, el regidor Tomeu Ginard i el regidor delegat de l'Ajuntament Antoni Llaneras.

El Director General del Medi Ambient digué que «entra dins els plans de la Comunitat Europea el que en un plaç de cinc anys tots els pobles de més de cinc mil habitants tenguin la depuradora pertinent». El batle d'Artà Miquel Pastor afirmà que «un poble tan petit com la Colònia es pot donar per satisfet pel fet de ser pioner posseint ja la pròpia depuradora».

L'acte fou senzill i breu, amb no massa assistència donada la forta calor i l'hora de la inauguració, les 12 del migdia. Les instal·lacions foren beneïdes per Fra. Josep Gelabert, Vicari, i podran entrar en servei dins el plaç de dues setmanes; durant aquests quinze dies es realitzaran diferents proves per assegurar el correcte funcionament de l'estació.

Breus

- Per aquest dissabte dia 9 el Club Nàutic ha convocat una Assemblea General Extraordinària en la qual, si sembla bé als socis, s'aprovarà el balanç del passat exercici econòmic del 1993 i els pressupostos de 1994 (encara que ja estiguem en el juliol). També es donarà informació fiscal sobre el nou port, així com de les propostes presentades a la Junta Directiva i els pressupostos per a la realització del nou port.

- La finca de S'A-metlerar dins la qual hi ha els pous que proveeixen d'aigua el poble i que fins ara era propietat dels marquesos de Morell ha estat venuda a Antoni Moll, persona coneguda dins el ram de l'hosteleria a Capdepera i Cala Rajada; es creu que la finca

ha estat comprada amb fins d'explotació turística.

- La pintora Carme Sánchez, tan vinculada a la Colònia pel número d'exposicions que ha fetes aquí (6) i pels temes escollits en els seus olis, està exposant durant aquesta quinzena a la sala capitular de la Cartoixa de Valldemossa. Pel que sabem l'exposició és un èxit, i resta oberta fins dia 15.

- Dia 13 hi ha una excursió a Aqua City organitzada per la Tercera Edat, encara hi ha places i s'hi poden apuntar persones que no siguin de la Tercera Edat. Per a les inscripcions poden contactar amb el president de l'Associació Andreu Genovard Sureda.

Les festes

Si me donassin a escollir tres adjectius per descriure les festes de Sant Pere d'enguany triaria aquests tres: participades, variades i pacífiques.

El nombrós públic assistent a la majoria dels actes programats ha fet que les festes tenguessin un alt grau de participació ciutadana i que resultassin molt animades. La varietat d'actes en el programa ha fet que hi hagués actuacions per a tots els gusts i les diferents edats. Finalment enguany ha regnat el civisme i no hi ha hagut actes vandàlics de «gamberrisme» com altres anys; potser, i això ho comentaven algunes de les nostres autoritats municipals, ha estat pel fet que la verbena duràs fins a les sis de la matinada la qual cosa ha mantingut ocupat el jovent que en aquelles hores estava ja cansat i sense ganes d'anar a fer destrossa.

Fent una mica de repàs podríem mirar per edats el que han donat de si les festes.

Els infants s'ho han passat molt bé ja que per a ells hi ha hagut tres dies de cinema, dues amollades d'ànneres a la platja, les corregudes de cintes, l'actuació del grup «Serpentina» i la participació a

altres actes lúdics o esportius com la carrera popular. Els petits tengueren també el gust d'escoltar els contes de «Na Catalina Contacontes».

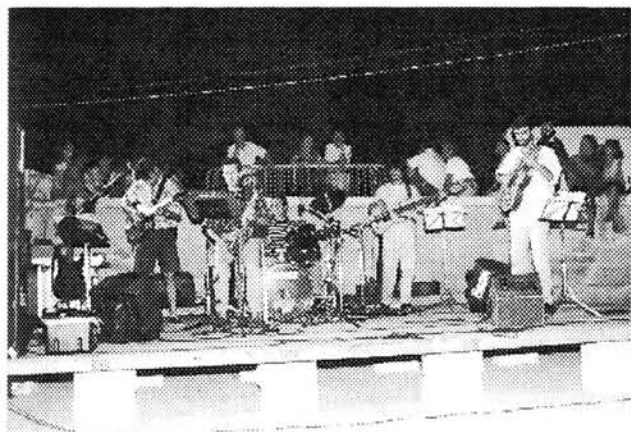
Per als joves hi hagué també un bon repertori: el dissabte dia 25 a la carrera de cars hi participaren 20 joves. Obtingueren el primer i segon premi respectivament

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Plaça Orient, 6 - Capdepera

Para avisos y preavisos: tels. 56 30 96 y 56 39 34

NOCTURNOS Y FESTIVOS

en Maties Torrens i en Joan Martí. Foren també la majoria joves els espectadors que presenciaren la demostració de bàsquet a càrrec del Club Esportiu Sant Salvador així com també l'enfrontament futbolístic entre Sanimetal-Màrmols Artà amb el resultat de 15 a 5 i entre el Centre Cultural-El Dorado amb el resultat de 15 a 4 (futbol-sala).

Potser un dels moments que més disfrutaren els joves fou a la Vetlada de Jazz a la platja i a la conseqüent Sardinada allà mateix. El grup «Cardell-Miranda» un quartet amb dues guitarres, un baix i una bateria incorporant com a novetat un saxo donaren un to d'alegria i festa a la nit amb una actuació que si bé havia estat assajada admetia també la improvisació.

La VI carrera popular Sant Pere 94 i la verbena del dissabte dia 2 foren altres plats forts per al jovent que omplí com mai la plaça de Sant Pere. El partit de futbol jugat entre coloniers i estiuejants amb una mescla d'elements resultà ben animat amb el resultat de Colònia 8 Banca March 7 (aquests darrers llueïen les camisetes de la citada entitat).

Tampoc hi faltaren els actes per els de la Tercera Edat; entre ells dos de ben específics: la celebració del primer aniversari del local del Club i la verbena

rellera tercer classificada fou la constituida per Agustí Espinosa i Josefa Colomer.

Entre els actes de caràcter general podem destacar el passeig cicloturístic Artà - Colònia organitzat pel Club Ciclista Artanenc en el qual hi participaren unes 60 persones de totes les edats. El passeig va acabar amb un berenar.

La representació de l'obra de teatre «Aquí no paga ningú» a càrrec del grup «Picadís teatre», el concert de la Banda de Música d'Artà i la Festa pagesa «Artà balla i canta» reuniren un nombrós públic que seguí amb atenció i interès les diferents interpretacions.

La VI carrera popular amb 54 participants entre les diverses categories fou un altre dels èxits de participació a les festes. Els dos coloniers classificats en primer i segon lloc foren Guillem Caldentey i Bartomeu Bisbal Planisi.

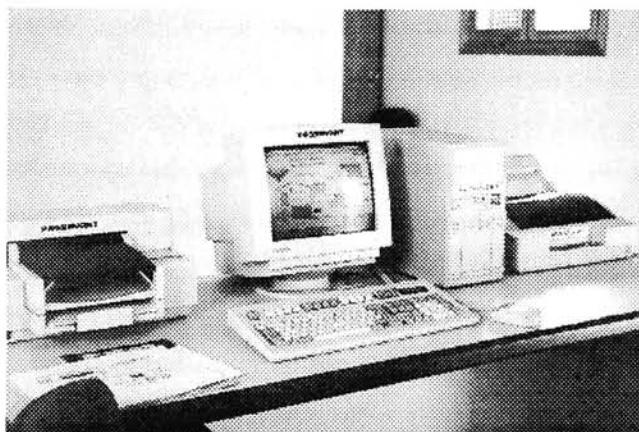
Igualment comptaren amb una digna participació l'acte cultural de la projecció

que sortí ben llúida. En el primer d'ells es féu entrega dels trofeus del torneig de primavera de petanca del que resultaren guanyadors Andreu Genovard Sureda i Margalida Munar empatats en partides -encara que amb 17 punts de diferència- amb la parella formada per mare i fill, Maria Pastor i Gabriel Garau. La

d'un muntatge audio-visual realitzat per Jeroni Fito sobre la Colònia, i la missa Major que finalitzà amb el cant de l'himne de la Colònia.

Els focs artificials a la platja -pocs i bons- clogueren uns dies de festa si bé resten encara alguns actes com és el previst per avui horabaixa de la final del campionat de futbol-sala a les 20:30 hores i les regates de piragües i Wind-surfing de demà a les 11 i 12 hores respectivament.

En el plat negatiu de la balança s'ha de remarcar la suspensió de la demostració de Kàrate per incloure's en el programa i no pensar a avisar el responsable. Però aquesta petita nota negativa no lleva el que les festes Sant Pere 94 hagin estat com dèiem al principi un èxit de participació, varietat i pau. Per molts anys!.

CASA BOTELLA

GRANDES DESCUENTOS EN TODA CLASE DE MUEBLES

Així celebràrem el n° 500

Els periòdics provincials assabentats per la convidada que férem al n° 499, o per la nostra personal, dies abans de la recepció i presentació del n° extra, ja es feren ressò de la festa. Així tenim que el «Diario de Mallorca», a la secció de la «part forana» del dia 22 de juny, ja anunciava la recepció del dia 24 amb aquest titular: «La revista Bellpuig de Artà, festeja su n° 500». L'escrit, de L.I. R., feia menció als 34 anys d'existència de la revista i de les seves valuoses col·laboracions, totes integrament en català, feien que fos un dels pilars de la premsa forana.

«Última Hora», el mateix dia 24, anunciava l'edició del n° 500 i la convidada als subscriptors, lectors i amics, a la festa del vespre a Na Batlessa.

També el mateix dia, «El Día del Mundo» anunciava l'efemèride a les seves planes, de la mà periodística del nostre paísà Macià Riera, i feia un resum o petita història del que havien suposat les distintes etapes dels prop de 35 anys d'història de la revista **Bellpuig**. També anunciava la festa on tendria lloc «l'obligat» retrobament dels diversos col·laboradors que han format part de les redaccions llunyanes o recents, on podrien gaudir d'una ben aconseguida exposició de fotografies inèdites

de la nostra contrada i de la història escrita en 13 llargs toms.

Arribada l'hora de la recepció, començaren a acudir a Na Batlessa antics col·laboradors de la revista, alguns venguts de fora expressament, companys de premsa forana i provincial de la comarca, subscriptors, lectors i amics del **Bellpuig** que volgueren sumar-se a la festa, i que departiren

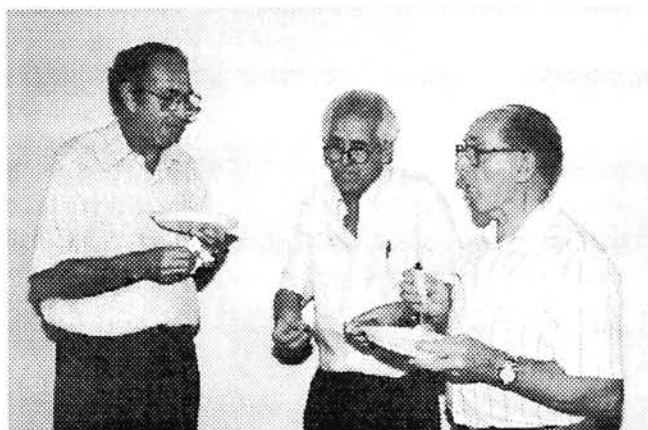
gustosament una estona abans de passar a veure l'exposició.

Va inaugurar l'acte el membre de la redacció actual, en Jaume Morey, el qual va dedicar unes breus paraules de benvinguda als nombrosos assistents agraïnt-los la seva presència. Seguidament donà la paraula a en Guillem Bisqueria, perquè dugués l'ordre d'intervencions.

En Guillem, en primer lloc va excusar i lamentar l'absència de D. Mateu Galmés, amb molt de pesar perquè havia estat el primer director i fundador de la revista. Així que donà la paraula al qui havia estat el segon director D. Joan Servera. Aquest, amb paraules emotives va exposar les penúries i adversitats que durant el seu regim havien sofert, sobretot les econòmiques. El següent parlamentari fou el 3r director que Bellpuig haviatengut. Agafat per sorpresa en Rafel Um-

bert també exposà les serioses dificultats, no econòmiques, però sí de manca de feiners per poder sortir quinzenalment i puntual la revista. «Ja que es va arribar un temps en què només érem tres els que dúiem el pes de feina».

Seguidament es donà la paraula a en Rafel Ferrer Massanet, director i responsable de la revista «Perlas y Cuevas» de Manacor, el qual va dir que sabia de les dificultats d'una revista feta per «hobby», ja que la seva havia nascut el mateix any que el **Bellpuig**. El representant de la revista Cap Vermell de Capdepera també va donar la seva impressió i se'n varen demanar altres però o no hi eren o no volgueren intervenir. El proper que va lloar el bon quefer d'una redacció de premsa forana va ser en Jeroni Fito. També va intervenir el nostre corresponsal de La Colònia n'Andreu Genovart, el qual en poques però encertades paraules, va donar bé a entendre el que significa fer feina gratuïtament però amb il·lusió. També li tocà el torn al responsable de les dues planes de la nostra parròquia i redactor de la revista en Francesc Munar, el qual va insistir amb la desinteressada col·laboració de tots els que feim el **Bellpuig**. Després es va demanar a en Toni Butler si volia recitar les gloses que noblement havia fetes per insertar al n° 500.

SUPER OFERTA
3X2
JULIO

DIAS 13 - 20 Y 27

BAL - 090 Telefax 586470
Telex 69565 VGOR E

Calle Binicanelle, 12
Tels.: (971) 585515 - 585552
CALA MILLOR

Carretera Cala Agulla, 19
Tels.: (971) 564300 - 564017
CALA RATJADA

IBEROJET

ORLANDO - DISNEY

NIÑOS O 3ª PERSONA GRATIS
COMPARTIENDO HABITACIÓN
CON DOS ADULTOS

98.900 pts.

Tot generós en Toni va accedir i una per una les va recitar essent llargament aplaudit, com també ho havien estat tots els qui anteriorment havien intervingut.

Tancà l'acte d'intervencions el nostre batle Miquel Pastor, el qual entre altres elogis a la revista i als seus col.laboradors que al llarg dels 34 anys havia tengut, va afirmar que Artà no seria el mateix si algun dia faltava la revista **Bellpuig**.

Seguidament, en Guillem Bisquerra, va agrair als assistents i sobretot als qui havien intervingut, la seva presència i col.laboració tant a l'acte com als qui ho havien fet a les planes del nº 500. També va aprofitar per donar lectura a un fax rebut del president de la Premsa Forana Carles Costa, convidat a la festa, i que per motius personals no hi havia pogut assistir. Així mateix ens encoratjava a seguir lluitant per continuar la gran tasca de perpetuar el **Bellpuig** en favor i profit del poble d'Artà. Seguidament obri les portes de la sala d'exposicions per presentar l'edició del nº extra i una gran quantitat d'altres fotos inèdites referents al tema de la portada exposades al voltant de la sala i que foren preses des del monestir de Bellpuig cap al poble d'Artà, de les quals l'autor material fou en Gabriel Palou. També es podien contemplar i fullejar els 13 toms que componen la història escrita del **Bellpuig**, com també fotos commemoratives de l'acte que es va commemorar el XXV aniversari de la fundació de la revista (parlaments i del dinar que es va celebrar a Ca'n Faro) i les de la redacció actual i dels mitjans informàtics del que es serveix per editar la revista.

Passant a la sala següent, es podia assaborir un suculent i bon refresc, del qual tothom en va participar, estant més d'una hora gaudint

del bon ambient que es respirava i alabant la festa i sobretot la fabulosa edició del nº 500.

Dies després encara molta gent es va fer ressò de l'èxit de la festa. A petició d'algunes persones vàrem tenir oberta l'exposició durant dos dies. A les llibreries el mateix dia s'exhauriren els exemplars que normalment es solen vendre i haguérem de repostar.

De fora també ens arribaren notes de felicitació. Una de les quals de la Sra. Mª Antònia Munar, presidenta de U.M., la qual ens felicitava per haver arribat a la publicació del nº 500 i que podíem estar orgullosos els artanencs i sobretot els qui duim el pes de la revista amb tanta il·lusió.

El Gabinet de Premsa del PSIB-PSOE, també es va fer ressò de l'efemèride i ens envià una carta de felicitació al·ludint a la bona trajectòria de la nostra revista.

Igualment, el Director de Promoció i Relacions Exteriors de la Banca March, D. Joan Torres, ens envià un fax de felicitació personal, suposam que per ser un bon subscriptor i també perquè és un bon fill de la nostra vila artanenca.

El dia 27, «El Dia del Mundo» va insertar mitja plana amb foto inclosa del que havia estat la festa del número 500 de la revista **Bellpuig** a Artà. Des dels diferents parlaments a la recepció, fins a les col.laboracions impreses al nº extra 500, exposició de les fotos i publicacions des del gener de 1960, any en què va néixer el **Bellpuig**, els antics col.laboradors i també els actuals. I la gran acceptació del nº 500, sobretot.

El dia 28 va ser el «Diario de Mallorca» que es feia eco de la festa, també amb una foto el temps de les intervencions a la recepció. Afegia que el nº 500 de la revista **Bellpuig**, «salió ayer vestida de gala y con el carácter extraordinario de sus 84 páginas y su portada a todo color,

tomada en primer plano desde el monasterio de Bellpuig y al fondo la población de Artà».

El mateix dia «Última Hora» feia menció a la secció «breves», del «que había dado la fiesta de la publicación número 500». També personalment i per escrit, Josep Joan Bauçà Galmés, delegat del Grup Serra de Manacor ens donava l'enhorabona i ens encoratjava a seguir endavant.

Per la nostra part, no afegirem res més. No som nosaltres els que ens alabam, ni volem ésser-ho, però els fets canten. Reconeixem que el nº 500 de la revista ens ha sortit rodó. També volem fer a saber que ens ha duit molta, però molta de feina. I molts de diners per mig. Però això només es celebra un pic de tan en tant, i l'ocasió ha valgut la pena. Ja ens recuperarem del esforç. Tot això ens encoratja a seguir endavant i si qualche vegada sopegam o en deim qualcuna que no està a «sa cartilla» sabem que els sofrits lectors ens ho sabran disculpar com ja tenen per costum.

Només ens queda agrair sincerament a tots

els que han col.laborat, bé amb escrits, fotos i qualche dibuix, el que aquesta edició del nº 500 de la revista **BELLPUIG**, hagi estat encertada i ben acollida per tothom. I també a tots els qui cada quinze dies llegeixen la nostra tirada que al cap i a la fi (els subscriptors i lectors), són els que mantenen viva la revista degana d'Artà, el **BELLPUIG**.

LA REDACCIÓ

LLISTA DE NOCES

ELECTRODOMÈSTICS

JUGUETERIA

Comercial Sansaloni

OBJECTES REGAL

C/ RECTA, 2 TEL. 83 62 93 - ARTÀ

OTI i Leader-2, una oportunitat històrica

Miquel Pastor Tous, Batle d'Artà, explica les oportunitats que s'obrin a Artà

Jaume Morey.- En el número anterior donàvem la notícia que el batle d'Artà havia estat elegit membre de la Comissió Executiva del Consorci de la zona 5B. Pocs dies després, ho era per a la Junta Rectora del programa Leader-2 (L2). Estracta dels òrgans de gestió que decidiran en els propers anys inversions i ajudes per al desenvolupament econòmic dels municipis inclosos en la zona 5B. Artà és un d'aquests municipis i està, per tant, obert a totes aquestes possibilitats. Ens ho explica en aquesta entrevista.

Bellpuig.- Per quins motius has entrat a la Comissió Executiva del Consorci del 5B?

Miquel Pastor Tous.- S'havia de constituir aquest òrgan. Està previst que el Consorci es regesqui per unes fórmules en què hi entrin totes les administracions de les entitats territorials que formen el 5B, en aquest cas els ajuntaments, els Consells Insulars i el Govern, a través de la Conselleria d'Agricultura. A més hi pot haver membres adherits, si bé no tenen vot en les decisions. Aquest Consorci té un òrgan de direcció: la Comissió Executiva. Tot es va elegir en l'Assemblea del Consorci i es va decidir una fórmula de consens per no haver d'anar a fer llistes i votacions, després de les negociacions prèvies. Es volia trobar una fórmula d'equilibri on hi fossin representades totes les opcions polítiques i totes les opcions territorials (la Serra, que ja hi era abans, la Mancomunitat del Pla, i altres municipis, que és la representació que jo ostent, a més de les opcions independents i nacionalistes).

B.- I al Leader-2?

MPT.- Es va fer una primera assemblea de tots els integrants del Leader-2, convocada pels del Leader-1, que és el programa que està a punt de concloure. Hi ha municipis, com els del Raiguer que n'han sortit, i altres, com els de la Serra, que hi queden. També n'hi ha de nous incorporats, entre els quals Artà. Fins al juny del 1995 coexistiran els dos Leader, el primer ha d'acabar i liquidar i el segon, arrencar. La proposta del L1, vista la bona experiència reconeguda arreu, era

de continuar en la mateixa línia per aprofitar les infraestructura i l'experiència que ja tenien. Ho havien decidit a la darrera del L-1, com també la de donar suport a l'equip tècnic i gerencial que havia donat tan bons resultats en el Leader-1: segons l'auditoria de realització, havia estat dels que havien complert millor el objectius, i en l'aspecte d'atreure inversió privada havien superat les previsions. El Leader el regeix l'assemblea de Batles dels municipis integrats, i la Junta Rectora del L1 estava formada per tres batles, dos dels quals pertanyen a municipis que ara surten, i la proposta era que el que quedava, el Batle de Valldemossa, quedàs com a president fins a les properes municipals, i arribar a un consens similar al que hem dit per elegir els tres representants. A més la Mancomunitat del Pla proposà que s'incrementàs a quatre representants, perquè ara eren més els municipis integrats. Així hem entrat a la Junta Rectora el batle d'Ariany, jo, i el de Maria de la Salut. L'experiència aconsella que la gestió sigui sempre consensuada, molt objectiva i atendre les característiques intrínseques dels projectes. Així havia anat molt bé en el L1 i es vol aprofitar l'experiència beneficiosa. Tothom hi ha estat d'acord.

B.- L'Ajuntament té demanat una OTI (Operació Territorial Integrada), estarà lligada al Leader?

MPT.- No, són complementàries. El Leader només és per a zones 5B, però la seva funcionalitat és complementària. El

5B parteix de mesures que l'Administració regional programa i executa, mentre que el Leader parteix d'iniciatives de particulars, d'empreses i d'administracions locals, que són objecte d'ajuda. La filosofia del Leader és d'ajudes individualitzades, mentre que el 5B té una programació global, amb OTI i ajudes, però en les línies concretes que marca l'objectiu 5B. L'Ajuntament ha demanat l'OTI, però això ho decideix el Govern. En canvi l'Ajuntament o els empresaris, podrien tenir iniciatives i demanar ajudes directes al Leader. El Leader crea unes línies específiques, p.e. de petita i mitjana empresa, o turisme rural...

B.- Però l'OTI d'Artà està en marxa, s'hi fa feina, vénen tècnics... en quina fase està?

MPT.- En base a la petició que va fer l'Ajuntament d'Artà, els tècnics de la Conselleria treballen en la concreció de les diverses línies d'actuació que tendria l'OTI i s'estan intercanviant idees entre l'Ajuntament i procedeixen a conèixer sobre el terreny les suggerències que l'Ajuntament ha fet. Que quines són? Això que s'està estudiant són els de dur a terme unes infraestructures que possibilitin un augment de les visites turístiques de tipus cultural i ecològic i una potenciació de les empreses i comerços que els poden donar servei. També la potenciació de producció i comercialització de productes autòcton i de qualitat, tant agrícoles com artesans. Això, que insistesc que està en

estudi, es podria concretar en l'Estació des Tren com a nucli d'atracció, informació i recepció, el carrer Ciutat i plaça del Conqueridor com a eix comercial, i el Museu, Sant Salvador, l'Església, Ses Païsses, tot més ben preparat i adequat per ser un atractiu turístic. També inclouria un mercat artesanal i de productes del camp. Tot està en estudi i si bé les perspectives semblen bones, encara s'està a l'espera de la concreció definitiva, de l'aprovació del Govern i del vist-i-plau de la Unió Europea.

B.- I el programa Leader, concretat en el Leader-2?

MPT.- El L2 està més enrere que l'OTI. En els propers dies hi haurà la primera reunió de la Junta Rectora, conjunta amb la del L1, després de l'assistència a una reunió de tots els programes Leader de l'estat de la qual s'hauran pogut treure conclusions sobre les modificacions que, en relació al L1, s'han introduït en el L2. També s'hi ha de parlar de la dinàmica a seguir per presentar els projectes i línies d'actuació perquè siguin ràpidament aprovats per la Unió Europea...

B.- Però, no s'ha dit sempre que les ajudes del Leader són ràpides?

MPT.- Sí. Quan es tramiten, sí. Inicialment, però, una nova zona L2 ha de passar un període, que es diu d'adquisició de capacitats, en què s'analitza la situació actual de l'economia de la zona i es defineix quines línies han de ser prioritàries o estratègiques per aconseguir el desenvolupament de la zona i els percentatges màxims de subvenció que s'atorgaran. Simultàniament es fa arribar la informació als particulars, municipi a municipi, o base de reunions entre els responsables del L2 i empresaris i associacions i totes aquelles persones que hi puguin estar interessades. Se'n fan de generals i de sectorials. El L1 ha funcionat en base a aquesta informació i ha anat molt bé. Tota aquella persona que vol demanar una ajuda va a l'oficina, on l'orienten, l'ajuden a fer els projectes i a presentar els papers. En el L1 es va aconseguir que en un mes de la presentació de la sol·licitud o bé era denegada o bé es rebia, ja, l'ajuda. Els projectes es presentaven per convocatòries, tots plegats, i segons el conjunt i les disponibilitats, s'arbitraven les ajudes. És possible que es mantengui aquest funcionament, perquè la intenció és mantenir l'absència de burocràcia i

aconseguir marges alts d'eficàcia i rapidesa.

B.- Què poden significar per a Artà i els artanencs aquest dos nous elements d'ajudes?

MPT.- Una oportunitat que no s'ha de deixar passar, ni per part de l'administració ni dels particulars, perquè l'economia d'Artà pegui un bot en el seu desenvolupament. Hauria de ser una injecció de vitamines que ha de permetre una arrencada a partir de la qual el nivell econòmic d'Artà es pugui situar a major altura de l'actual. Serà el moment perquè

una inversió determinada per analitzar-ne la viabilitat. També assessorament per a la comercialització, per al marqueting, aspectes que les petites empreses no es poden procurar per si mateixes. El L2 pot posar, per exemple, un economista a benefici de moltes petites empreses, a partir de la iniciativa de les pròpies empreses o de l'Ajuntament. Hi haurà possibilitat d'ajudes substancials, sempre que la gent s'espavili i sigui capaç de preparar projectes viables, amb l'ajuda de l'assessorament que el mateix L2 li pot facilitar. L'experiència positiva del L1

totes aquelles empreses que vegin o hagin vist la necessitat d'introduir millores o de fer noves inversions per incrementar la productivitat o per poder mantenir-se, tendran l'oportunitat d'aprofitar unes ajudes substancials durant els anys en què durin els programes. La gent hauria d'analitzar en què inverteix per tal d'assegurar el futur del seu negoci: tampoc no es tracta de demanar ajudes perquè són beneficioses i embarcar-se en un viatge massa gros. El volum d'ajudes pot ser molt important i el nombre d'empreses que s'hi puguin acollir també pot ser elevat. Tot això pot donar com a resultat un canvi qualitatiu important. Dependrà que els empresaris sàpiguin aprofitar l'oportunitat. No es tracta de fer inversions excessives pel fet que sigui beneficioses: una de les característiques és la viabilitat dels projectes, i aquesta viabilitat s'analitza abans de concedir les ajudes. No ho he dit abans, però una de les ajudes disponibles també és la de suport tècnic per fer un estudi econòmic previ a

permet ser molt optimistes de cara a les possibilitats del L2.

B.- Senyor Batle, podríem acabar amb unes paraules sobre un tema que preocupa la gent: l'aigua per a un estiu que es presenta molt sec, un estiu que eixuga pous que mai no s'havien eixugat...

MPT.- És un tema preocupant, però no ens hem d'alarmar abans que hi hagi indicis clars. La baixada forta del nivell del pou que va fer el mes de maig, no s'ha continuat. Des d'aleshores només ha baixat un metre, que no és poc, però que pareix que ha estabilitzat un nivell d'estiu que permet mantenir el proveïment suficient. Anam fent les medicions i no es preveu que hi hagi d'haver problemes importants. Amb tot, les notícies sobre els progressius problemes dels aqüífers de tota Mallorca són preocupants. La sequera és molt forta i no s'ha de descartar cap possibilitat, per desagradable que sigui. Insistesc que, ara com ara, no cal almar-se.

Sense mestrança

Diumenge, dia 27 del passat mes de juny, succeí el fet següent.

Un home, ran del camí, feia les baldanes a una figuera roja. L'arbre negrejava de figues flors.

Ve que s'aturà un cotxe la matrícula del qual era de Valladolid.

El conductor, admirat del fet, baixà del vehicle. Tot seguit féu la corresponent salutació al figueraler:

->Buenos días, señor. ¿Podría Ud. vendernos una docena de higos?»

->Vos «quieres figos?» «Bote» la pared y «prenga los que quiere».

->Muy amable, señor».

El castellà colli una quinzena de figues, per cert, bufarelles ferm.

->Estupendo. Diga Ud. que le debo».

->Ca, esta «grapada» no «costa» dinero. Si «quiera» pasar gusto, «les» ha de «menjar» con sopas».

->No pase cuidado que, de todas formas, tienen que estar riquísimas».

->Si se «les menja» del «modo» gusto que mi «porcastello», no «deixaran» ni el «capollo».

->Muchas gracias, buen hombre. Que el Cielo se lo pague».

->No «fotra», «vaja» un «malo» de cobrar que «tendré».

Saig novell

L'estadà primatxer de la Casa Gran, vulgo el batle de Ca'n Paguis, féu requisitòria per nomenar saig novell.

Almanco, així ho expressava una pissarra que el majordom de la Sala penjà a un clau ganxo a mitjan branca esquerrana del portal del municipi comuner.

Les poquíssimes persones que sabien lletra havien de fer cucaveles gramaticals per endardellar el manifest de convocació.

La proclama era escrita (no gosam de dir redactada) en castellà de Ses Terres Pobres. Aquell de vosaltres que vulgui comprovar-ho, que segueixi tirant més avallat.

->Para odden de alcalde seño Sebastian Sarol conosido por el Tia Sanat asese sabe que abiendo desfallesido el saig vieco nesesito el pueblo un sacho nuevo i coven que tiene guenas piennas po corre los cantones i cayes de pueblo a lasperante se esijira toca un tambo i si llueviero brusca de cameta de arañya ha de tocar un corneta que tien un matheria mas rustido que la pell de tambo punto

El nueve satxo a de poceer grande mhemoria potque aser las cridas sin enrrecoddar lo que a de desir sera un

mal anyo del carro i el munisipio no puede aser torpesa punto El presio a de se el que trabaque punto Fidmando coma Cebastian Saro acalde de esta Pilla.»

Tothom que fitava la pissarrota quedà enlluernat de la sintaxi signada per a Don Sebastià Sarol, per la gràcia de Déu, àlies Tià Sanat.

->Que bé escriu es nostro batle! A la «llego» se vou que és un home llesterró.»

Les oposicions a saig foren un desencant. Ningú es presentà. Apurats, els honors del Consistori provaren un fementit al lotell més desenfeinat que el canó de la Torre d'Aubarca.

->Mira; tu, ni xep. Agafes ses macetes i te poses a fer pam, papam, papam, una cosa de dir com si atupassis matalassos. En arribar a ses cantonades, da-li magranes a n'es tambor. Quan sa gent aguaiti es cap, tu, com un pinyol de cirera, llavors diu:

->Si fa sebre a n'es púúblic que «d'odden» del senyor batle, Don Tià Sarol, conegut com a l'amo en Tià Sanat, que tots es que fan es «roncero» tenen que comparèixer a ses oficines dets «arbrites» per motiu de fer cabals.

DESPATX CENTRAL

P. de S'aigua, 7
07570 - Artà - tel. 83 52 32

SUCURSALS

ARTÀ

c/ Ciutat, 51
tel. 83 56 18

CALA RAJADA

c/ Leonor Servera, 91
tel. 81 82 34

c/ Nuredduna, 24

CANYAMEL (Capdepera)
tel. 83 56 18

c/ Cala Agulla, s/n

CALA RAJADA
tel. 56 40 67

Heu has entès?».

«Si foi. I com un cadellet que vos he momprès».

«Endavant ses atxes. Pren també i tapins a fer lo tractat».

Arribat al cantó de Ca'n Cardaix, el neòfit pregoner es posà daça que daça i pega que te pega i torna a pegar. En volem de tumentades i macetades.

Malgrat el retgiró promogut per aquella trescalamena ventorera, les dones sortiren al carrer, però abans que poguessin dir Montserrat treu sa ferrada, el satxer Nofret els tirà pels morros aquest ordre de llixiu municipaler. El malanat, del text oficial no en recordava ni pruna. Això no obstant, tengué prou enginy per treure el carro del llot.

«Artanencs, escoltau: Se fa a sebre que es joc no va de berbes. Tots els mals pagadors heu d'anar a La Sala perquè així com voltros buidareu sa bossa, es bossot des batle s'anirà umplint. He dit. Ell que vos pansaveu? Es batle ha jurat que si no pagau, així com li diuen Sanat, coneix a dobber i maia lo que és una «presona» que ha perdut els ormejos masclers. Jo no duria gens a fira que si no ubriu es sacotell des menuts i es grossos, d'avui a demà, que no hei ha dia més avinent, devers cavostra no rebessiu sa visita des menescalarmat de canyetes, estanalles, oli de llàntia, llimones i trinxet, i vos fes de fet ateses a sa sanadura. Triaui; o calius o tornar espadons».

El saig Nofret seguí trescant el poble. Quan va haver acabat de repicar els alls al carrer de S'Era Vella, una velleta del Cos, sorda com un tap de suro, preguntà a una veïna la qual gairebé només hi sentia de l'orella esquerra:

«I què guixes ha dit aqueix passol des tambor?»

«Res, filleta meva. Que han sanat es batle».

«Ben fet. S'ho devia merèixer».

«O hagués nascut femella».

Per Ell i en Ell

Sor Antònia, Rotxeta, missionera de Maria. Un matrimoni africà, l'home i la dona, ambdós, mestres d'escola i un catequista autòcton. El de la barba és l'antic Bisbe del Congo Belga.

L'any 1920, a la botiga del celebèrrim l'amo en Francesc Rotxet, del carrer des Pou Nou, naixia Antònia Picó Picó.

Com tots els Rotxets, pujà eixerida. Era un llampet.

Tendria una vintena d'anys quan senti el crit del Gran Pastor.

Feel als seus principis en la fe cristiana, inicià a Pamplona el noviciat franciscà acabant-lo finalment a Leopoldville, capital de l'antic Congo Belga, on, per espai de 52 anys, exercí l'apostolat missioner.

Patí les mil suors de la misèria humana, suportant amb exemplar estoïcisme les diferències ètniques de l'actual El Zaire.

Els desastres viscuts l'abocaren a desenvolupar tasques humanitàries tan insòlites com, per exemple, el compliment ginecològic en unes condicions sanitàries força inhumanes.

El propassat dia 20 de juny, Sor Antònia Picó, Sa Monja Rotxeta, a punt de rematar els 74 anys de vida, morí a Madrid. Segur

que Déu, a l'enrevés del règim polític del Zaire, permetrà que Sor Antònia recuperi les més de quatre dècades sense poder celebrar la Nativitat del Senyor. D.E.P.

Comercial
ARTA

EN ARTA:
Carrer de Ciutat, 26 - Tel. 83 61 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/ Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

Massey - Ferguson. Tractores	
CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLLE	Empacadoras • Rotoempacadoras y Sistemas de riego
ZAZURCA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AGUDO	Cubas de vacío
MONDIAL Y OPEM	Motosierras
GAVARA	Pulverizadores
GASPARDO	Barras de Corte
JUSCAFRESA	Remolques
BLANC	Peladoras de Almendras
BRUN	Abonadoras

MASSEY-FERGUSON

condor

BATLLE

Gavell d'adagis

Per Miquel Tous

Aquesta secció va començar al número anterior a la col.laboració especial del número extra 500. Avui seguim els adagis on els deixàrem, és a dir al final de juny, ja que els vàrem publicar des del primer de gener.

Juliol.

«Pes juliol ses egos a s'era i es bous en es sol».
«Pes juliol, ses garbes a s'era i es bous en es sol» (és una variant).
«Pes mes de juliol, a s'era hi fa bon sol».
«S'aigo de juliol, encén es sol».
«Sa monja l'encén (Sta. Margalida) i es frare l'apaga (S. Bernat)».
«Per Santa Margalida, (dia 20), garrova tenyida».
«Per Santa Magdalena, (dia 22), la nou és plena».
«Pes juliol, se sega amb bon sol».
«Si vols bona col, sembra-la de juliol».
«En maig com vaig, en juny com vull i en juliol, tot al vol».
«Per Sant Jaume, assoleia la pauma».
«Per Sant Jaume, raïm en taula».

Agost.

«Agost i vermar, cada dia no es fa».
«Aigua d'agost, fa mel i most».
«Sant Arnau (dia 15), tanca es vent amb clau».
«Sant Llorenç banyat, és ben arribat».
«Per Sant Llorenç, figues a querns».
«Llaura a fons, posa fems i deixa córrer el temps».
«Polles agustines, per a Nadal són gallines».

Setembre.

«El nom de Maria, aigües m'envia».
«Per Sant Gil (dia 21), els vespres fil».
«Per Sant Miquel (dia 29), sa miquelada, en veure figa, bona pedrada».
«Si es setembre sa terra banya, sa bassiva dets bous és sa muntanya».
«Vull un parell per a llaurar, i un mal ase per a sembrar».
«En setembre els melons, se guarden en es racons»
«En setembre trons, ni mals ni bons».

(Seguirà al proper número)

Sobre bosses de plata a Artà

Recentment vaig redactar un treball sobre la manufactura a Alaior (Menorca) (1). Entre d'altres aspectes hi vaig estudiar els treballs dels moneders de plata, producció gairebé manual que, a Menorca, es va desenvolupar entre els anys 1900 i 1920, especialment.

En el cas alaiorenc, però, la producció de moneders de plata es va generalitzar, allà per l'any 1913, quan el treball de la sabata (feta especialment per al mercat cubà) va deixar de tenir sortida i, al mateix temps, en el mercat europeu creixia la demanda de bosses de plata.

Les bosses de plata van donar molta feina, sobretot, a la mà d'obra femenina, perquè era aquesta la que feia la malla: moltes dones, tant del camp com del poble, es dedicaven a fer aquella malla que, després, seria retocada per les «acabadores» i els homes l'acabaven de guarnir amb les agafes.

Però l'interessant, i aquesta és la raó d'aquest breu article, és que no tan sols es feien bosses de plata a Menorca, sinó també a Mallorca i a altres indrets de la Península. I és més, la demanda de la malla de plata (i en alguns casos, d'or), va ser tan grossa, que algun mestre alaiorenc va haver d'enviar a fer malla a fora poble. Per un article, ens hem assabentat que algunes dones artanenques van fer feina per a algun mestre alaiorenc; així, el mestre alaiorenc Llorenç Carreras (Llorenç «Bec»), i per mitjà de la seva dona, na Llúcia Gomila, van ensenyar les germanes Genovart, d'Artà, sobre l'any 1919-1920, a fer malla. Sabem que aquest mestre enviava el material necessari a

Artà, per fer la malla, juntament amb els papers (en forma de cartes) on s'indicava com s'havia de fer i quantes filades d'anelles havia de tenir la malla.

Per altra part, el senyor Antoni Gili ens ha comentat com «Es Palmito», industrial d'Artà, recollia malla per a un oncle seu. Mentre, la nostra amiga Joana Sancho, em va comentar que a Artà hi va haver també un frare franciscà que repartia la feina i al mateix temps era el contacte amb les bosseres; així mateix, m'ha indicat com les seves ties, també van ser bosseres i rebien aquelles cartes amb els encàrrecs a fer.

Pens que és d'interès el passat manufacturer d'ambdós pobles, i més tenin ten compte que açò ens demostra les relacions que hi havia entre Artà i Alaior.

Si hem escrit aquestes notes, és per demanar a totes aquelles persones que tinguin eina sobre la tasca de la producció de fer malla a Artà, si fossin tan amables de posar-se en contacte amb el qui signa aquest article, per poder esclarir encara més una part interessant de la nostra història i engreixar un poc més els nostres coneixements, donant les gràcies anticipadament.

Miquel A. Marquès,

Llicenciat en Història.

Carrer Sant Pere, 24. DNI 41.496.960
07730 Alaior. Telèfon 371009

(1) MARQUÈS, MIQUEL A. (1993): Industrials i artesans de Menorca; el cas d'Alaior (1852-1936). Editorial El Tall. Palma de Mallorca.

CARPINSA

**Carpinteria en Aluminio
y Saneamiento**

A. Cursach y E. Matallana

tel. 83 54 78

c/ Fray Junípero Serra, 7

07570 - Artà

* Technal

- * Puertas Aluminio
- * Correderas aluminio
- * Persianas Mallorquinas
- * Cerramientos Galerías
- * Toldos Policarbonato
- * Cristalerías y Murales

- * Calefacción
- * Energía Solar
- * Fontanería

PUNT D'INFORMACIO JUVENIL

Volem informar-vos que al PIJ de Na Batlessa teniu a la vostra disposició dues guies que vos poden ésser especialment útils, són les següents:

«Guia d'ocupació»

Editada per la Conselleria de Governació del Govern Balear, aquesta «Guia d'ocupació» vol oferir als joves un nou recurs informatiu que possibiliti un millor coneixement de les tècniques de recerca i un apropament a l'entorn del món laboral.

Així, el primer capítol «Com cercar feina?» informa sobre els serveis que presten les oficines de l'INEM, les tècniques de recerca de feina, les oposicions, de com s'ha de fer un currículum vitae, etc.

«Guia d'Accès a la Universitat»

Editada per la Universitat de les Illes Balears, aquesta guia està dirigida especialment a aquells que volen iniciar estudis universitaris però també és útil per a altres estudis.

Així, conté informacions sobre els estudis que es poden fer a la UIB, sobre tots els ensenyaments universitaris i els llocs on es poden cursar, sobre la formació professional i altres estudis, incluint les adreces i telèfons per a sol·licitar, en cada cas, informacions més concretes.

També explica el procediment d'accés a la UIB, la matrícula, com accedir a altres districtes universitaris i els trasllats d'expedient.

Aixímateix ofereix algunes informacions sobre determinades qüestions com puguin ser les beques o l'assegurança escolar. Per últim, inclou els plans d'estudi de totes els estudis que es poden cursar a la U.I.B.

Altres capítols d'aquesta guia són els dedicats als drets i deures dels treballadors, al contracte de treball, i a qüestions diverses com puguin ser: el treball per compte propi, la formació professional ocupacional, etc.

La Guia acaba amb un Directori d'institucions, associacions, i altres entitats relacionades amb el món laboral de les Illes Balears.

Si t'interessa el contingut d'aquesta guia, la tens a la teva disposició al PIJ de Na Batlessa on podràs consultar-la i inclús, si ets dels primers, te'n donarem una ja que en tenim una partida.

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO VIALSA

J. Bernad, J. Zafra i J. Genovard

**Ctera. Santa Margalida, 57 -Tel. 83 66 35
ARTÀ (Mallorca)**

L'art de cultivar bonsai Mètodes d'obtenció

(I)

Com ja sabem els mètodes per aconseguir una col·lecció de Bonsai són a partir de: llavor, esqueix, murgó, viver i recuperació.

Segons el nostre pla d'edat, paciència o temps lliure podem escollir la manera d'aconseguir el bonsai.

DE LLAVOR

És el mètode més lent, és bastant laboriós encara que amb el temps doni un bon resultat. Donant per suposat que el lector sap fer néixer llavors, passarem a explicar una manera per accelerar el creixement i engrossiment d'un arbre per aquest sistema.

Primera passa: una vegada nascuda la plàntula i s'hagin assecat les primeres fulles vertaderes, la traurem de la terra, tallarem l'arrel pivotant i deixarem les arrelles fines, les més possibles. Després tindrem dues opcions:

PRIMERA OPCIO. Plantar la planta petita dins un cossioli d'entreteniment o suficientment gran perquè hi pugui viure un o dos anys.

Dins el primer mes ens dedicarem a cuidar-la només regant-la. A partir del segon mes començarem a adobar amb un adob ric en nitrògen i deixarem créixer lliurement la planta. La terra ha d'esser sempre molt porosa i amb un bon drenatge. Aquest adobament el seguirem tot el temps de creixement; dins els mesos de juliol i agost podem suprimir l'adobament. Dins el mes de setembre podem tornar a adobar-la però l'adob ha d'esser ric en fòsfor i potasi.

Dins el pròxim any podem efectuar la primera poda, hem d'elegir el front de l'arbre i, més important, l'estil que desitgem. Seguirem adobant igual que l'any anterior i tornarem deixar créixer lliurement la planta perquè agafi gruix.

Dins el tercer any podem seguir les passes tal com férem dins el primer i el segon i així fins aconseguir el gruix desitjat, per després aplicar la tècnica de

ramificació.

Transplantarem i podarem cada any. Com a detall a tenir en compte, no hem de podar molt el pa d'arrels perquè seria retardar el treball.

LA SEGONA OPCIO és gairebé la mateixa, però en el sòl, amb unes regles que ara explicaré.

La tècnica de plantament en el sòl és quasi exclusiva per engrossir el tronc. Un sistema que sol donar bons resultats és plantar-lo en sòl després d'un primer any en el cossioli d'entreteniment. Abans de plantar-lo el podarem i arreglarem d'arrels. Un cop plantat el més important és que les arrels no es facin massa grosses ni s'allarguin molt. Com aconseguir-ho? Doncs controlant les regades, com per exemple per degoteig. Gairebé es pot assegurar que en només un any es poden engrossir el doble en relació al moment del plantament.

Sempre que volgum seguir engrossint el tronc haurem de treure cada any l'arbre per podar les arrels que ho facin amb desmesura o cresquin per avall.

Passes a seguir un cop s'ha recollit del sòl. Les rames es poden gairebé del tot. Podarem les arrels grosses i llargues. Després escurçarem les primes i el transplantarem a un cossioli d'entreteniment.

A partir d'ara començarà la fase de ramificació. Consisteix a escollir la primera rama i les següents, deixant créixer més les rames de la part de baix que les de dalt. Vam molt bé deixar rames guia, això és, deixar créixer lliurement un brot terminal.

En el primer any de cossioli, el consell és no filferrar, perquè com que ens interessa que les branques agafin gruix i ramifiquin, el filferro es podria clavar a l'escorça de l'arbre. En canvi el consell inclou

l'adobament amb un adob ric en nitrogen, a la primavera, i en fòsfor i potasi, a la tardor.

Quan arriba l'hivern podem filferrar, però només la base de les branques per donar-li la forma desitjada. Dins el mes de juny, si són arbres de fulla caduca, es poden o s'han de defoliar, però sempre després de la defoliació efectuarem una poda forta i d'aquesta manera aconseguirem que l'arbre ramifiqui dins un any tant com el que normalment necessitaria en dos.

A l'any següent si qualche branca no ha engrossit a bastament, podem deixar-li un brot que cresqui lliurement fins que el gruix sigui del nostre gust.

Associació Bonsai de Llevant.

Bonsai obtingut a partir d'un tros de soca vella

III part.

El quiromassatge**Els efectes del massatge (II)**

Tal com anomenàvem en l'edició anterior, amb referència a les distintes accions del massatge, avui continuarem amb els efectes sobre l'aparell locomotor (muscular), ossos i articulacions.

Hem de dir però que tot l'organisme funciona d'una manera ordenada i amb absoluta coordinació interrelacionant-se entre si. És per això que els efectes musculars, en gran mesura, comporten uns efectes circulatoris, nerviosos (sedants-estimulants) i d'altres, que són paral·lels per efecte rebot, en mobilitzar les masses musculars, malgrat individualitzem els seus mecanismes d'acció.

Així doncs, els principals efectes sobre la musculatura corporal són:

- Augment del volum de l'estructura muscular, donant més fermesa i elasticitat.
- Millor desenvolupament de la força i moviment.

I d'aquests principals:

- Recuperació del potencial muscular originari de cada pacient (hipertrofies per immobilització, temporal o crònica).
- Ajudant a reinserir aquelles insercions musculars que s'han desfibrat de les seves arrels articulars o òssies (traumatismes i desviacions).
- Eliminació per efecte rebot dels

residus i adherències que provenen de les combustions químiques del moviment muscular, que d'altra banda són necessaris, però que no són evacuades sovint per l'organisme. Quedant així, estancaments entre les fibres musculars, conegudes popularment amb el nom «d'agulletes» o esbraonaments.

- Prevenció de les lesions per inadequada preparació física (falta o excés).
- Manteniment de tensió i contractibilitat natural muscular.
- Fomentant la bona nutrició cel·lular d'aquelles fibres o grups musculars on hi ha falta de correcta irrigació sanguínia.

Efectes sobre les estructures òssies (i articulars)

- Millorant l'intercanvi de nutrients cel·lulars que afavoreixen la correcta recomposició de petites fisures òssies.
- Ajudant al desenvolupament de les estructures òssies en la infància i pubertat.
- Desbloqueig d'articulacions amb poc o mal moviment, causat per lesions, errades posturals, o falta d'utilització... permetent així una correcta fluïdesa en els canals nerviosos, circulatoris i dels líquids interns...
- Ajudant a corregir desviacions de la columna vertebral (Escoliosis, Cifosis, Lordosis).
- Efectes sedants en dolors articulars (artritis).
- Millora en el procés desinflamatori articular (artritis).
- Recuperació en lesions produïdes per traumatismes tant a nivell laboral, com

esportiu.

A nivell muscular i ossi, el quiromassatge és beneficiós, en tots els casos de patologies de dolor com per exemple: lumbago, ciàtiques, omalgies, dorsàlgies, cervicàlgies, tensions o contractures («torticolis»), esbraonaments, esquinçaments, fractures, rotures, esqueixos musculars, atrofies, i reumatismes, artritis, desviacions vertebrals, falta de to muscular (immobilitzacions totals o parcials...) etc.

Així doncs el quiromassatge, permet un cop més, ajudar de manera natural, aquelles persones que pateixen d'alguna dolència muscular o articular, ja que, com més elements pal·liatius disposi el pacient respecte a la medicina, més bé i més ràpid es recuperarà. Aquesta és la verdadera essència de la filosofia mèdica.

Salutacions i fins a la pròxima edició on seguirem parlant dels efectes mecànics.

David González.

Quiromassatge

terapèutic-deportiu

*Dilluns i Divendres
de 9 h a 13h
al Centre Mèdic Artà*

*Avda. Ferrocarril, 2
Telf: 835221*

*Dimarts-Dijous
Particular- domiciliis
telf: 565454
hores convingudes*

Port Esportiu de Sa Colònia: hi ha una alternativa (un projecte que permet el progrés conservant el nostre patrimoni)

Un grup de coloniers conscients que està en perill la conservació de les característiques especials de Sa Colònia presentam una idea que permet a la vegada satisfer la demanda d'uns llocs d'amarrament i de desenvolupament racional. Aquest projecte procura no destruir sinó millorar el que existeix, un patrimoni natural i cultural que hem de conservar, com per exemple Sa Bassa, tan estimada i que amb tant d'esforç construïren els nostres avantpassats.

AVANTATGES DEL PROJECTE

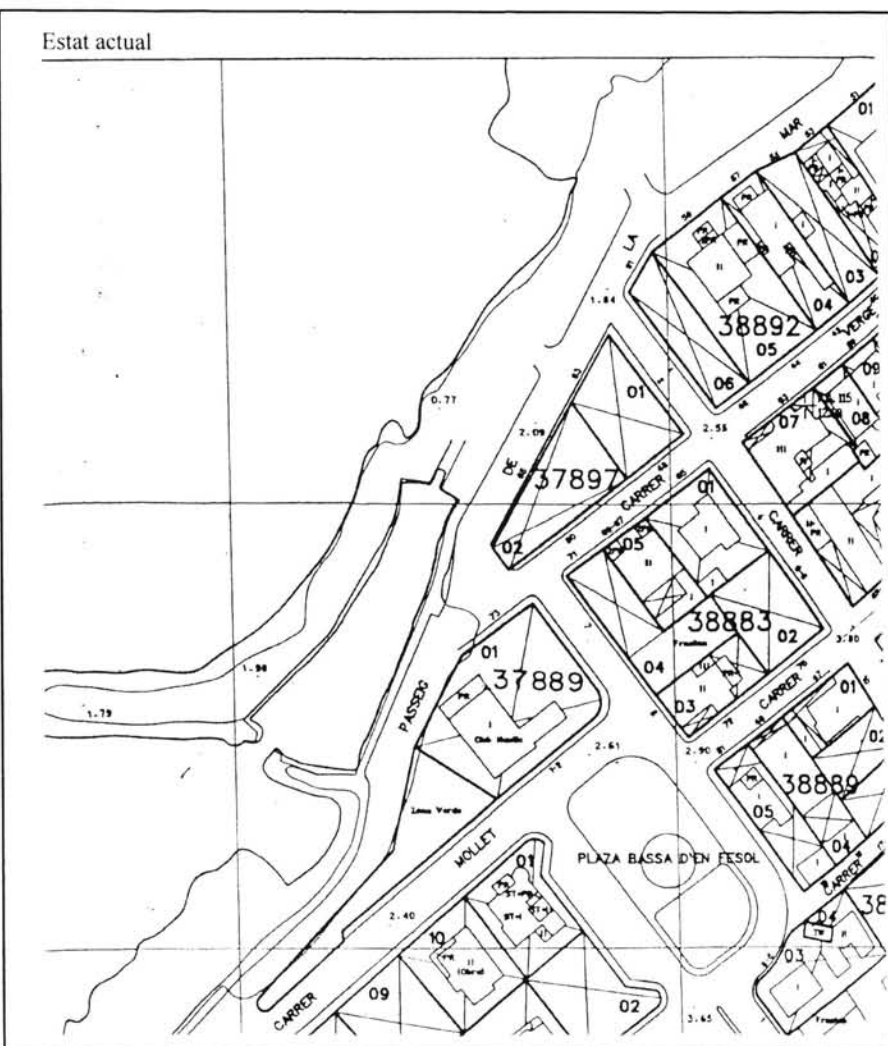
- 1.- Realització poc costosa. Representarà uns llocs d'amarrament més econòmics.
- 2.- Respetuosa amb l'entorn. No s'espenya ni una sola roca del litoral.
- 3.- No elimina Sa Bassa, sinó que l'amplia.
- 4.- Projecte de ràpida realització.
- 5.- Ofereix una major protecció contra el temporal.
- 6.- Representa avantatges per als actuals usuaris per a negociar la renovació dels seus amarraments i evita enfrontaments.
- 7.- El projecte és compatible amb un passeig marítim i una possible ampliació de la platja a l'exterior de l'escollera.
- 8.- Perfecta visió del mar des del passeig i, no altera el perfil de Sa Colònia des del mar.
- 9.- La rampa situada prop de l'entrada permet una ràpida i àgil botadura de les embarcacions menors.
- 10.- Permet l'existència d'uns armaris individuals a la zona del passeig per a guardar-hi els ormejos.

CARACTERÍSTIQUES TÈCNIQUES

Perímetre interior: 550 metres. Llocs d'amarrament: 206. Sis pantalans interiors. Separació entre pantalans: 15 metres. Armaris individuals: 175, mides: 70 per 60 per 180 cm. Amplada dels amarraments: 2,5 m.

Lectura de l'esquema:

A: Botadura de petites embarcacions. Pròxim a zones d'aparcament. P.
B: Zona de 30 m. per a pesca professional / Arribada forçada d'embarcacions / Socorrisme / Estada temporal per anar a sopar...

ESTRUCTURAS

Pídanos presupuestos sin compromiso

C/ Rafel Blanes, 98 tel. 83 66 64

07570 - Artà

Si desea una buena construcción para su vivienda pida información a:

**CONSTRUCCIONES
MANUEL POZO GUERRERO**

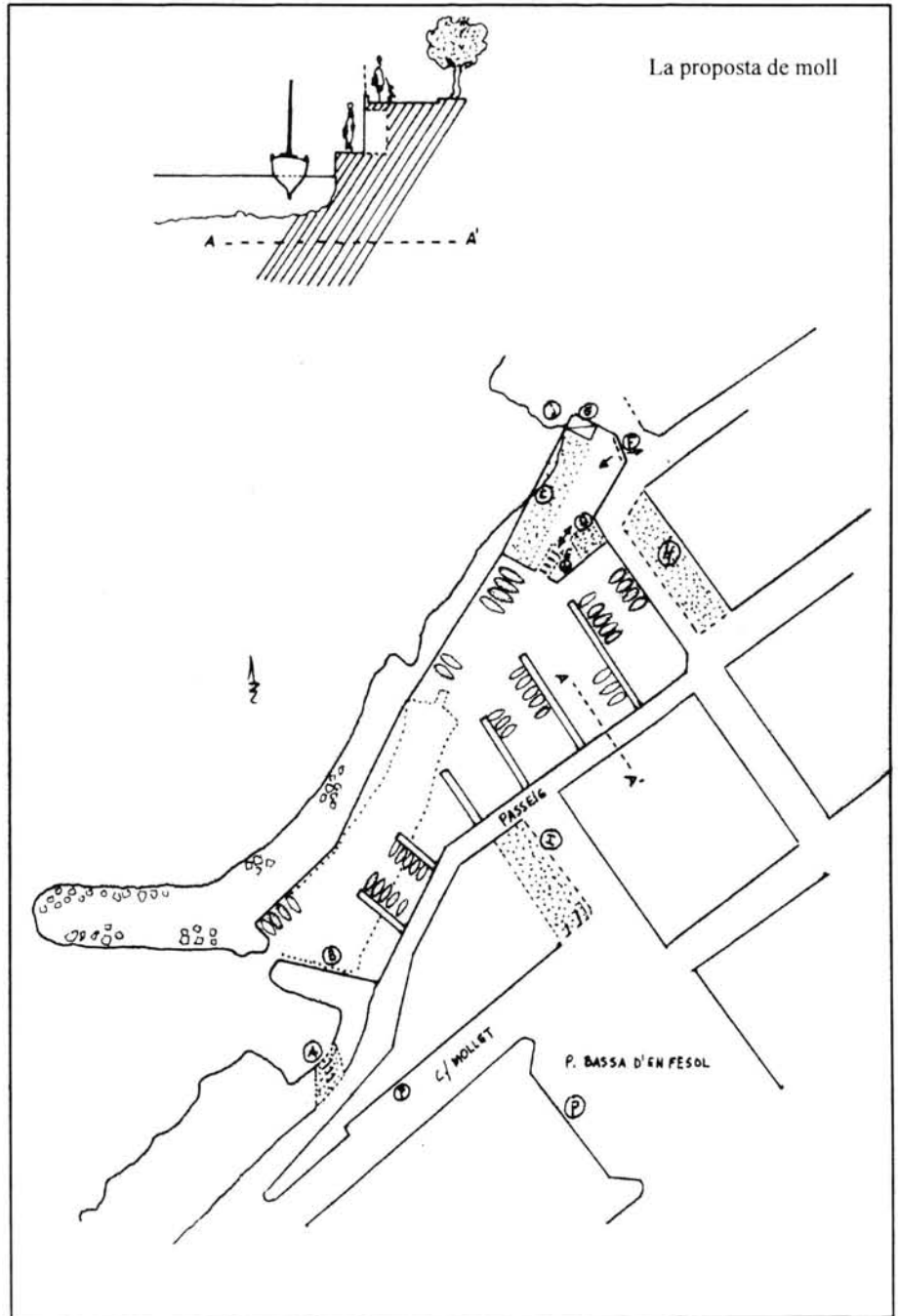
C/ Bonaire, 14 - 07570 - Artà (971) 83 58 10

- C: Avarador. Zona de neteja i pintura.
 D: Avarador. Zona d'aparcament d'optimist i piragües.
 E: Avarador. Grua. Ha de poder transportar una embarcació o motor directament sobre el remolc situat al passeig.
 F: Avarador: Entrada i sortida de vehicles amb remolc.
 G: Avarador: Caseta de màquines i ternal.
 H: Estacionament d'embarcacions per a reparacions.
 I: Estacionament i custòdia d'embarcacions.
 J: Antics vivers de llagosta. S'han de conservar.
 (...) actual perímetre de Sa Bassa.

La realització d'aquest projecte, serà possible ben aviat si hi ha voluntat negociadora entre els propietaris dels terrenys afectats i les administracions corresponents i, sobretot depèn de la voluntat dels coloniers que haurien de decidir sobre quin projecte s'adapta millor a les característiques de Sa Colònia.

Bartomeu Payeras

(BELLPUIG publica gustosament aquesta col.laboració, com en publicaria d'altres si fos el cas. Això no vol dir que entri o surti a judicar aquesta o altres propostes que hi pugui haver).

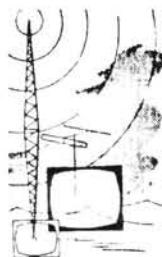

Excavaciones SEBASTIAN SASTRE

EXCAVADORA MINI

C/. Son Servera, 29
Tel. 83 65 59

07570 ARTÀ
(Mallorca)

Electrodomésticos
Reparaciones eléctricas - Antenas

Proyectos

Mateo Morey

83 51 35

C/ Rafel Blanes, 42 Artà (Mallorca)

Els sants

Sant Benet, abat,
patró d'Europa, 11 de juliol

Benet nasqué vora Núrsia, a la Umbria, cap a l'any 480. Fundà el monestir de Cassino i escriví la regla, que l'ha fet mereixedor del títol de patriarca de la institució monàstica de l'Occident. Morí l'any 547.

La Mare de Déu del Carme, 16 de juliol

En la Sagrada escriptura es parla de la bellesa del mont carmel, on el profeta Elies defensava la puresa de la d'Israel en el Déu vivent. En el segle XII alguns eremites es retiraren en aquella muntanya, i després fundaren un orde dedicat a la vida contemplativa sota el patrocini de la Santa mare de Déu.

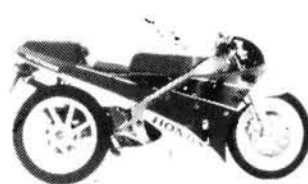
Sant Bonaventura, Bisbe, bisbe i doctor de l'Església, 15 de juliol.

Nasqué cap a l'any 1218 a Bagnoregio, Etrúria. Curat de petit per Sant Francesc, ingressà als framenors (franciscans), estudià filosofia i teologia a París i obtingué el títol universitari. Ensenyà amb gran profit en els escolasticats del seu orde. El seu pensament, d'encuny platònic i més místic que especulatiu, se situa, per la seva importància, al costat del seu contemporani Tomàs d'Aquino. Escriví moltes obres filosòfiques i teològiques. Fou elegit vuitè Ministre General de l'orde i el governà amb prudència i saviesa. Un any abans de morir fou creat cardenal-Arquebisbe d'Albano. Morí l'any 1274 a Lió.

MOTOS-BICICLETES
COMERCIAL SANSALONI

c/ fondo nº 5 - tel. 83 62 93 - ARTÀ

Santa Maria Magdalena, 22 de juliol

Fou una de les deixebles de Crist, a la mort del qual assistí. A trenc d'alba del diumenge de Pasqua meresqué la primera de vure el Redemptor ressuscitat d'entre els morts (Marc 16,9) El seu culte s'extengué principalment el segle XII en l'Església Occidental.

Curset Prematrimonial

Les dates del curset pre-matrimonial del pròxim curs són les següents:

17-21 d'octubre
21-25 novembre
13-17 febrer
27-30 març

Sant Jaume apòstol, 25 de juliol

Des de molt antic hi ha el convenciment que Sant Jaume havia predicat l'Evangeli fins als límits occidentals del món. Després de les invasions musulmanes, l'apòstol Sant Jaume és venerat com a patró dels regnes cristians d'Espanya. Aquests, durant els segles següents, expresen el seu agraïment per la protecció de l'apòstol en la defensa de la fe i la independència de la pàtria, i pel seu ajut en l'acció missionera per propagar l'Església arreu del món. El seu sepulcre a Compostela, com el sepulcre buit del Senyor a Jerusalem i la tomba de Sant Pere a Roma, atreu fins al dia d'avui, innumbrables pelegrins de tot el món cristià. Els papes han concedit al seu santuari un jubileu freqüent i altres gràcies extraordinàries.

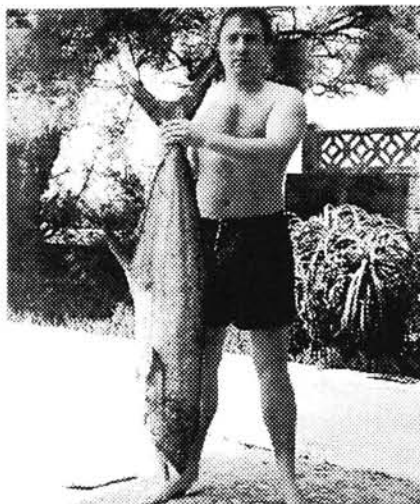
ES DONEN CLASSES D'INFORMÀTICA

Informació: c/ 31 de Març, 25-2n. - Artà
Tel. 83 54 09

ESTANC CAN CABRER caça i pesca

Pau Cabrer Mestre
Ant. Blanes, 30 Tel. 83 60 94 - Artà

Peix de 13 k

El dimecres passat dia 6, a la Colònia, un jove artanenc, amb la intenció de passar una mica el temps lliure, va fer una pescada insòlita bucejant a uns 20 metres de la vorera davant Ca Na Cristina.

El bucejador, en Josep Francesc Palou Esteva, es va trobar amb un peixot que nedava a pocs pams de profunditat. S'hi va acostar i li disparà l'arpó al cap.

La sort el va acompanyar per poder-lo treure a la vorera ja que el peixot en qüestió era una palomida de set pams de llargària, que pesà, segons la bàscula des Colmado de Ca'n Benet Capó, la friolera de 13 k.

Ni els més atrevits i avesats a tals aventures de passar el temps, diuen no haver-se trobat mai amb una peix d'aquestes proporcions, o almanco pescar-la, que potser es tardi a repetir-se.

Enhorabona, Josep!

PLUVIOMETRES DEL TERME D'ARTA				MES DE JUNY DE 1994			
DATA	SA CORBAIA	URBANA	ES PONT	SAN MAGNET	ETS OLORS	ERMITA BETHEN	COLONIA ST. PERE
Dissabte, dia 11	4'8	6'4	5'0	5'1	5'2	5'5	5'5
TOTALS :							
MES	4'8	6'4	5'0	5'1	5'2	5'5	5'5
ANY NATURAL	123'6	150'4	144'8	144'8	159'0	143'0	134'5
ANY AGRICOLA	359'1	422'5	409'3	408'3	493'0	470'8	437'1
COMPARACIO AMB EL MATEIX PERIODE DE L'ANY ANTERIOR (JUNY DE 1993)							
MES	8'5	2'3	1'5	1'0	0'5	4'5	3'5
ANY NATURAL	254'9	230'8	241'8	247'9	345'4	236'0	201'2
ANY AGRICOLA	515'0	489'1	507'9	492'5	611'5	482'0	366'4
COMPARACIO AMB EL MATEIX PERIODE DE FA DOS ANYS (JUNY DE 1992)							
MES	52'3	53'4	46'5	45'4	62'1	52'1	58'0
ANY NATURAL	378'5	281'1	307'7	249'1	310'9	321'6	327'7
ANY AGRICOLA	1252'9	1216'5	1512'0	1085'3	1395'3	1396'6	1267'9

Continuen les notícies sobre pous que s'han eixugat sense que hi hagués precedents. També destaca la intensa calor, que arribà a les màximes del diumenge dia 3 i dilluns dia 4 de juliol.

La comparació de les dades numèriques que oferim presenten el terrible contrast entre els registres corresponents al 1992 i els d'enguany. Entremig el 1993, també clarament a l'any anterior.

CCA3
CRISTALERIA ARTA, C.B. Carrer Ciutat, 48-A Tel. 83 53 75

Les ofrecemos nuestros servicios

* CRISTALES REDONDOS DE CAMILLA
 * DOBLE ACRISTALAMIENTO
 * CRISTALES DE SEGURIDAD Y TEMPLADOS
 * CRISTALES TALLADOS I BISELADOS
 * ENVARILLADOS Y EMPLOMADOS

* METACRILATO
 * PECERAS A MEDIDA
 * LETREROS LUMINOSOS
 * CISTALES COLORES

* FALSOS TECHOS
 * MAMPARAS DE BAÑO
 * ENMARCACIÓN

Contestador 83 50 33 automàtic

Ens arriben sovint moltes queixes sobre el tema dels jardins de Na Batlessa. Vet aci unes quantes:

«...No sabem conservar les coses, quan i més les més bones. Tenim una finca (i dic tenim perquè la mos varen regalar al poble), que temps enrere era orgull del poble per la seva netedat i la nutrida vegetació. Em referesc a Na Batlessa. Un casal que, això sí, s'ha adecentat molt bé per dins la casa, s'hi ha instal·lat una gran biblioteca, serveis diversos,

sales d'exposicions, etc. Una virgúria quant a cultura. Però no només hem de cuidar la cultura. Hi ha altres aspectes, sobretot quant al tema que avui ens ocupa.

No podem dir el mateix de l'entorn de la finca. Primerament ja es va fer la «burrada» de llevar les barreres i retxats de ferro que hi havia instal·lats vora el carrer. Ja es poden cuidar de la finca cada dia si els desaprensus de torn es cuiden de fer-ho anar en orris. Els arbres cauen, encara aquests dies passats es va esqueixar una bona branca i no serà sa darrera. Sembla que tots els arbres estan greument malalts, les arrels descavades, la terra pitjada. El darrer arbre que va caure va causar desastres a dos cotxes ben aparcats. Els rosers trepitjats, les enredaderes que fa poc els han donat un líquid o qualche

altra cosa mortífera que fa que les fulles es mustin i en poc temps quedarà seca i morta. Tot una desdita. I no en parlem dels vespres, les escenes que es poden contemplar són horribles. Maldament això ja és un altre tema. Tan bé com podia estar tot i per un mal govern o poc gust, és la mala imatge del nostre poble.

Pregam a les autoritats que hi posin remei, però ja, a aquest destrempat. Que tanquin d'una vegada tot el voltant de Na Batlessa i que quan estigui obert es vigili, i qui la faci que la pagui. Sobretot els vespres seria convenient que quedàs ben tancat a pany i clau. No ho paguem tots per uns quants. Esperem que el remei es posi prest i abans que ens quedem sense un dels millors jardins de què disposa el poble artanenc...»

Ecos

Moviment de la població d'Artà. Mes de juny de 1994

NAIXEMENTS

- 27.05.94. Benito Torres Terrassa, fill de Jaime i Bárbara.
12.06.94. Joan Genovard Ginard, fill de Joan i Fca. Aina.
16.06.94. Degan-Gabriel Maria Bickmann, fill de José i Daniela-Christiane.
20.06.94. Antoni Artigues Nicolau, fill d'Antoni i Joana M.
20.06.94. Miquel Artigues Nicolau, fill d'Antoni i Joana M.
21.06.94. Miquel Vives Hernández, fill de Bartomeu i Carme

MATRIMONIS

- 11.06.94. Sebastián Martí Crespi amb María Angeles Martínez Marín.
11.06.94. Felipe Barceló Llaneras amb María Victoria Sansó Navarro.
23.06.94. Jerónimo Ramírez Caparrós amb Teodora Pérez Sena.
25.06.94. Paulino Mayol Nieto amb Antonia

María Orell Terrón.

DEFUNCIONS

- 02.06.94. Isabel Riera Amorós, 93 anys. C/ Sorteta, 47. a) Baleu.
08.06.94. Jorge Cabrer Lliteras, 68 anys. C/ A. Blanes, 30. a) Recuit.
11.06.94. Carlos Rey Fernández, 28 anys. C/ Ciutat, 50.
21.06.94. Joan Mascaró Durán, 76 anys. C/ Teulera, 28. a) Mascaró.
22.06.94. Pau Alzamora Palou, 4 anys. C/ M. Blanes, 27. a) Coca.
24.06.94. José Sureda Sampol, 77 anys. C/ 31 de Març, 20. a) Serverí.
25.06.94. Pedro Obrador Garau, 81 anys. C/ Abeurador, 7. a) Claret.

Nota: A causa del canvi de fossar, que era el que ens donava aclariment i compte dels que morien a Palma, demanam disculpes si n'hi ha que no són a aquest llistat. Procurarem posar-los a la propera edició. Gràcies.

Ultima hora

Accident a la carretera de Sa Duaia

Dimecres dia 6 de juliol, sobre les 21:00 hores, una al·lota valenciana, Pilar C. B., que era de vacances a Mallorca, va patir un greu accident de trànsit a la carretera de Sa Duaia. Sembla que va perdre el control de la bicicleta que menava i que va caure a una s'quia. Amb el cap degué pegar a una roca i com a conseqüència del cop va morir gairebé instantàniament. L'accidentada tenia 16 anys i anava amb una excursió d'una trentena de joves.

BAR- RESTAURANTE CAN BALAGUER

tel. 83 50 03
c/ Ciutat, 19

07570 - Artà

* Menú del dia

* Tapes Variades

* Cuina Mallorquina

Ciclisme

V Challenge Comarca de Llevant

Bernat Ferragut, campió absolut

Dissabte dia 25 de juny es va disputar la 4ª Etapa de la V Challenge Comarca de Llevant, amb sortida i arribada a Son Servera després de recórrer 72 km. Era la primera etapa en què el Club d'Artà havia de defensar el maillot de líder aconseguit a l'etapa anterior per Bernat Ferragut.

L'inici de la carrera fou relativament tranquil, fins arribar a la part intermitja pujant Cales de Mallorca, on es desencadenaren les hostilitats, essent Bartomeu Vives el primer en atacar per posteriorment fer-ho Antoni Oliver a la pujada de Son Macià, provocant la ruptura del grup, formant-se al cap un grup de set unitats que fou augmentant poc a poc la diferència amb el gran grup. En passar per Manacor quedaren despenjats tres dels integrants del grup de davant, i el quartet restant va seguir rodant a un fort ritme que motivava que per darrere haguessin de treballar molt dur els companys del líder. L'avantatge màxim dels fugats fou de 55 segons en passar pel Coll d'Artà. En aquest moment era líder provisional Antoni Oliver (Felanitx).

Però gràcies a l'empenta de l'equip d'Artà es neutralitzà l'escapada a 1 km de meta, imposant-se a l'esprint J. M. Gómez (Felanitx) amb un temps de 1h 57m 07s amb una mitjana superior als 37 km/h.

Miquel Tous Alzina (C.C. Artà), s'adjudicà la victòria en la categoria Veterans A i Bernat Ferragut conservà el maillot de líder amb un avantatge de 14 s sobre el guanyador de l'etapa.

Classificació 4ª etapa

1r J.M. Gómez (Felanitx)	1.57,07,
2n Bmeu. Vives (Manacor)	mt
3r J.V. Maties (Felanitx)	mt

VI etapa

El 2 de juliol va tenir lloc la darrera etapa, a Felanitx, sobre un recorregut de 72 Km, sota una calor sufocant. Als pocs km de la sortida es va formar una escapada important, integrada per cinc corredors, entre els quals hi havia Tomàs Paris (C.C. Artà), quart a la general, la

qual cosa donà certa tranquil·litat a l'equip d'Artà i permeté controlar la resta de ciclistes. Després de creuar Manacor quedaren en cap G. Accituno (Felanitx) acompanyat de Tomàs Paris que arribaren a tenir un avantatge superior al minut, i això atorgava el liderat momentani al corredor d'Artà. Després de rodar més de 40 km fugats, el duet va ser neutralitzat a l'entrada de Sant Llorenç. Després es produïren diverses escaramusses controlades en tot moment pel C.C. Artà.

A falta de 3 km per a la línia de meta deixà el grup Miquel Genovart, al qual poc després s'hi afegiren dos corredors més. Aquest trio disputà l'esprint, seguits de molt prop pel gran grup. S'imposà en la mateixa línia de meta Miquel Genovart.

Cal resaltar el treball de tot l'equip d'Artà, per defensar el liderat de Bernat Ferragut, que donà els fruits desitjats ja que al final va aconseguir el triomf en la General.

Bernat Ferragut el dia que guanyà l'etapa d'Artà.

Bàsquet

Assemblea de socis

L'Assemblea general de socis que s'havia de fer el dia 1 de juliol a les 20.30 hores al Saló de sessions del centre social, no es va realitzar perquè a les 20.45 h. tant sols hi havia assistit un soci. La data no era la més indicada per a la celebració d'aquesta reunió, perquè molta de gent s'havia desplaçat a la Colònia de Sant Pere en motiu de les festes de Sant Pere.

Per l'any que vé, es procurarà avançar a dates més apropiades.

I Torneig de bàsquet 3x3

Durant les festes de Sant Salvador d'enguany, el Club Esportiu Sant Salvador vol posar en marxa un nou sistema perquè tota la gent que ho desitgi pugui jugar aquest esport.

El sistema es fer un 3x3, que és una manera molt més espectacular de jugar a bàsquet.

Tothom que hi vulgui jugar a partir de dia 15 hi haurà en el polisportiu de Na Caragol uns sobres amb les normes a complir. El termini d'inscripció serà des del 15 de juliol fins al 1 d'agost.

Antoni Nicolau, al Valvi

Antoni Nicolau ha fitxat pel Valvi de Girona, un dels equips de l'ACB espanyola. Antoni jugarà en l'equip de juvenils i esperam que a la pròxima edició ens pugui contar els detalls del seu nou equip.

Finalment no ha realitzat les proves del F. C. Barcelona. Pel que sembla el Valvi va mostrar-se disposat a fer servir els seus drets de conveni amb el Pompeu Fabra per tal de quedar-se amb n'Antoni almenys la propera temporada. En tot cas això podria resultar-li beneficiós, perquè sembla que té més possibilitats de ser titular amb el Valvi i així acabar de fer-se.

UNISEX

Perruqueria

Àngela

Carrer Antoni Blanes, 24-baixos
ARTA - Telèfon 835777
Es prega demanar hora

CAFÈ GRAN VIA

NOVA DIRECCIÓ
(Tomeu i Jaume)
c/ Ciutat, 35 - Tel. 83 50 09

Especialitat en:
Tapes variades, frit, ronyons, callos,
croquetes.

Entrepans, hamburgueses, Pepitos de
llom, postres de casa, etc.

Natació

Des del dimecres dia 6 s'han iniciat, amb bona afluència de participants, les sessions de l'escola de natació. Els nins i nines, i també els adults, segueixen amb fruïció els exercicis aquàtics per tal d'aprendre o perfeccionar el seu nivell.

Futbol sala

Finalment hi haurà torneig de Sant Salvador.

A partir de dilluns dia 11 començaran els enfrontaments a un ritme de dos partits per setmana per un sistema que, segons el nombre final de participants, es jugarà pel sistema d'eliminació o de lliga. La qüestió és que la gran final es disputi ja dins els actes de les festes de Sant Salvador. Aquest torneig està reservat a equips locals.

Sant Salvador

A més del torneig esmentat, per Sant Salvador tendran lloc altres activitats al polisportiu. També en futbol sala, hi haurà les 24 hores, que tant d'èxit varen tenir l'any passat. Hi haurà també una tanda de 8-9 hores de futbol sala per als alumnes de l'escola.

Ja es juguen les partides per al tradicional torneig local de tennis, tant en la modalitat

masculina (amb més de vint participants) com en la femenina (amb deu jugadores).

També està previst la celebració d'un torneig triangular de bàsquet, de jocs de piscina, de trial (moto o bici), escacs (simultànies amb Joan Gayà, i torneig individual i per equips). També hi ha la possibilitat de repetir l'exhibició de cotxets en miniatura dirigits per ràdio.

Futbol

C. D. AVANCE

Entrenadors.

Ja estan decidits els entrenadors dels distints equips per a la propera temporada. Joan Amer tindrà al seu càrrec els benjamins. Jeroni Bisbal, com en la temporada anterior, entrenarà els infantils, segurament amb el concurs de Jordi Caldentey. L'equip de cadets tornarà estar a càrrec de Joan Alba. A partir del dilluns dia 11 començaran, escalonadament, els entrenaments.

Activitat.

A partir del 22 de juliol començarà l'habitual període d'entrenament a càrrec d'Antonio Mezquita, tècnic del Real Madrid que de fa uns anys els fa unes sessions de tècnica.

Torneig.

Dia 6 d'agost a les 18:30 hores hi haurà la presentació dels equips del Club i lliurament dels premis a la regularitat de la temporada

passada. A continuació un partit de cadets contra el San Francisco, de Palma.

L'endemà dia 7 a les 18:00 i a les 19:30 hores hi haurà els partits de benjamins i infantils, respectivament, amb equips que encara no estan confirmats.

Amb altres Clubs.

S'ha arribat a un acord de col.laboració amb l'escola de futbol sala per tal de beneficiar-se d'un treball coordinat. La selecció per jugar amb els benjamins es farà a partir dels informes de l'escola sense que això els hagi d'evitar de deixar de jugar futbol sala. Així no caldrà organitzar un equip per a competicions de futbol 7 per mantenir actius tots els al.lots d'aquest nivell.

Per a la propera setmana està prevista una reunió amb la directiva del C. D. Artà. Proposaran de fer una comissió mixta que dugui les relacions entre els dos clubs perquè siguin el màxim de beneficioses. Esgotat el

termini per a una coordinació oficial, s'anirà treballant per poder-la fer en la propera temporada.

C. D. ARTÀ

El proper dimarts està previst que comencin els entrenaments de l'equip de juvenils, únic nivell en què el Club presentarà equip a les competicions insulars. L'escassa disponibilitat de jugadors locals per mantenir un equip a primera regional ha determinat que, definitivament, s'hagi abandonat la competició en aquests nivells.

L'entrenador titular dels juvenils serà Antoni Alzamora, Bobby, tot i que les seves ocupacions laborals l'impedirán d'iniciar els entrenaments. La pre-temporada anirà a càrrec de Jaume Mascaró.

S'està a l'espera d'una reunió a mantenir amb el C. D. Avance per tal de coordinar la col.laboració entre els dos Clubs.

ES MONUMENT

nova direcció - nou ambient

**SALO REMODELAT PER BATEJOS - COMUNIONS
I CELEBRACIONS EN GENERAL**

Telèfons: 83 62 48 - 83 58 96

(tancat els dilluns)

Hípica. Galeria

Nille Dalsborg

En aquesta edició de **Bellpuig** volem donar a conèixer una de les joies de la reproducció que ha arribat darrerament a la nostra vila procedent de Dinamarca. Es tracta de l'egua Nille Dalsborg.

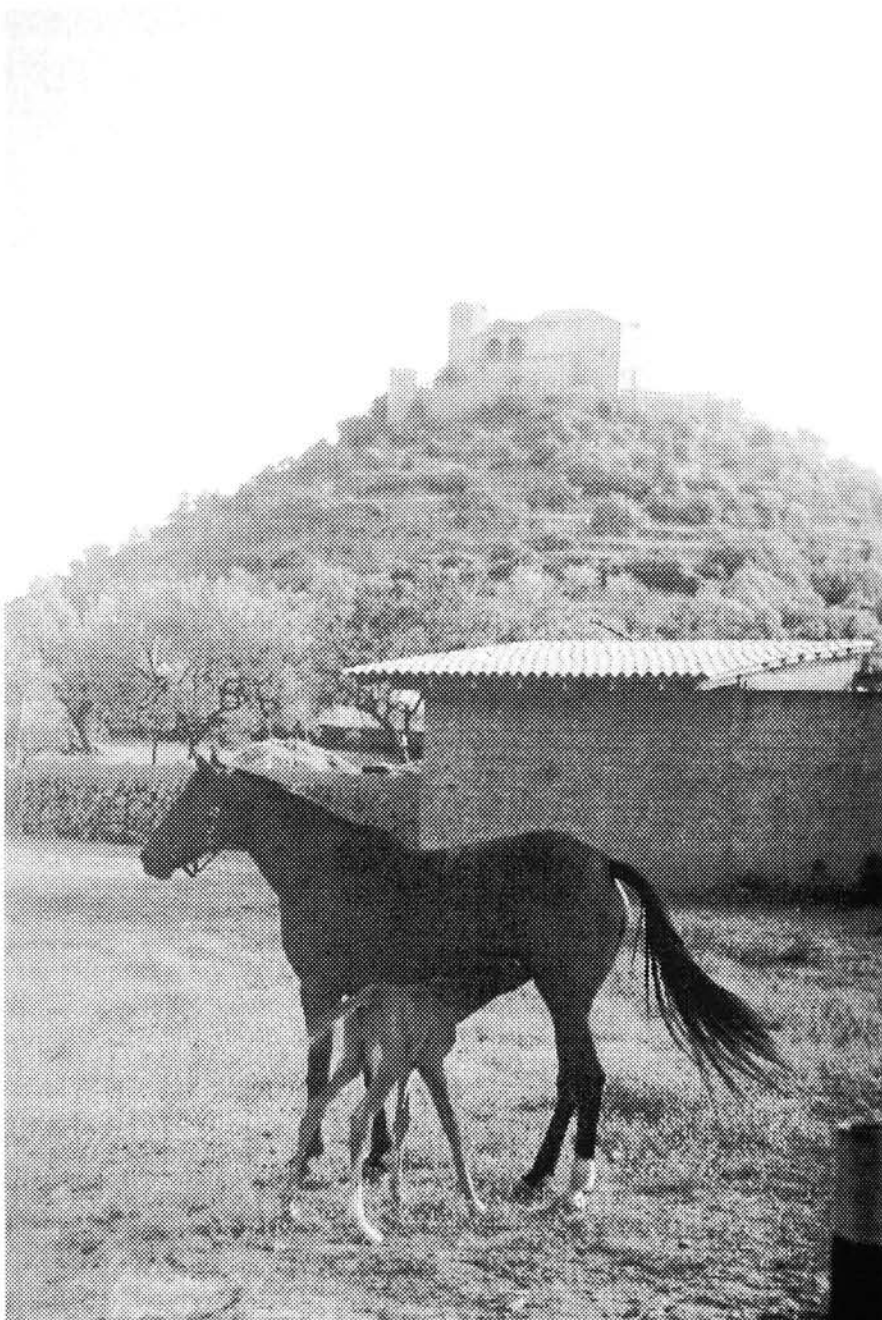
El passat mes de maig en Joan Cladera aconseguia aquesta egua que havia estat importada directament de Dinamarca i era «plena» d'un prestigiós semental danès, Loyal Label (1'15), que és fill de Speedy Crown (1'12). A finals de mes donava a llum un pollí alaça de característiques típiques d'un producte danès, petitó i amb els esperits molt vius.

Nille Dalsborg, que actualment té 8 anys, és castanya i té un record de 1'19"2 i el que és més important, un arbre genealògic com el que presentam.

Crec que amb aquesta targeta de presentació juntament amb les excel·lents qualitats físiques de l'egua, s'ha fet una bona adquisició de cara a donar alegries en el que ha estat fins ara la nostra màxima quota: la cria de productes.

Cal assenyalar que Nille Dalsborg ha estat coberta pel semental d'origen americà Tap Dance Kit i que el pollí ha estat batiat amb el nom de Bambi Loyal, sens dubte un aspirant a qualsevol cota. Enhorabona, doncs, a la cria local.

Assenyalam com a notícia informativa que el passat divendres dia 1 a Son Pardo es va batre el rècord nacional. Va esser per part del cavall d'Els Cabanells Selfon, que va rodar a 1'15"1, sens cap dubte paraules majors i fa uns anys inimaginables.

Nille Dalsborg
(1'19"2)

Copperfield (1'15"7)

C Lady Dalsborg (1'22)

Frosty Hanover (1'14)

Lili Hanover (1'19)

Fine Shot (1'16)

O Lady Trolle (1'25)

RANQUING corresponent al mes de JULIOL de 1994
Fins al DIUMENGE 2 de JULIOL

Nom del cavall	Millor temps	Pts	MA 25	SP 26	MA 2	Pts	Cl
Lindomundo	1'23"9	6			-		
Lorris	1'24"8	5			-		
Mel			-		D		
Meravella	1'20"2	10					
Nostro VX			-		-		
PANYORA	1'23"3				3r	1	
Papilou	1'21"1	9			-		
Pol Trello	1'21"8	12	3r		-	13	
Regent du Pre	1'21	8					
Roure	1'22"9	11	-		-		
S'Estel De Retz	1'22"	23					1
Simpàtic	1'29"6	3					
Truiosa	1'30"2	2		-			
Truyola LC	1'28"3	5					
Twist Emeraude			-		-		
Unita Stars	1'24"4	16			1r	19	
Un Nacional	1'25"9	10					
Uruquaya	1'25"8	8					
Valse de Nuit	1'21"2	8	1r		-	11	
Vent de Fophy	1'31	1					
Voliva	1'21"9	10			-		

INSTALACIONES Y
REPARACIONES ELÉCTRICAS.
ILUMINACIÓN.
ELECTRODOMÉSTICOS.
TELICO: FAX Y TELÉFONOS

MÉNDEZ NÚÑEZ, 16, bajos
TELS. 56 37 95 - 83 61 80. FAX 83 52 70
CALA RATJADA

Es Racó

La foto que encapçala la secció potser sigui dels anys 1946-47 i va ser presa a la paret mitjancera de Ca'n Sopa, on ara és la llibreria Bujosa.

Quatre són els personatges al voltant del camió que feia l'agència des de Cala Rajada-Capdepera-Artà-Palma. El xofer és en Joan Serra, que viu a Capdepera i que durant molts anys varegentar un estanc al carrer Major, vora la costa d'En Capet a Capdepera. Era casat amb n'Aina Llanterna. Els altres tres són: El que està dret a l'esquerra i vora el xofer, és en Toni Caragol, pare d'en Miquel, el mecànic de la plaça. Assegut damunt el parafang és en Joan Lereu, també de Capdepera, i el qui està davant el camió és en Toni Figuereta. Els tres darrers

anomenats feien de mecànics al taller de Ca'n Terres, on és ara la ferreteria de Ca'n Toni Pascual i llavors propietat de l'amo en Miquel Terres. En Toni Caragol ens diu que hi començà a fer-hi feina quan només tenia ell 11 anys, i n'hi va fer fins que varen llevar el taller. La seva feina ja era aleshores les reparacions dels

cotxes que circulaven per aquelles saons. El lector pot observar que el vehicle té uns afegits que li poden resultar estranys. Es tracta d'un artillugi anomenat «gasogen» instal·lat per tal de no haver de funcionar amb gasolina, aleshores molt escassa.

ENDEVINETA de Pere Xim

Solució a la publicada:
El número 500

Val la pena vore-lo
el mos van
si no és prest serà de tard
i sempre dóna emoció.

No havem de dubtar-ho
ja que és molt interessant
mos ho donen cada instant
sempre mostrant lo millor.

Els Gorans

PIRIS & ESTELRICH

TORNAREM EL DIA 30/VII